

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122 3123, 3124,
3125 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor, Grajski trg 7
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje, Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11842, Praga št. 105241
78 100 Wien št. 105241

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Din 25 —
Za inozemstvo Din 40 —

Uredništvo

Ljubljana, Knafljeva ulica 5 telefon
3122 3123 3124 3125 3126 Maribor
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Nauk z Rakeka

Sokolstvo ljubljanske župe se je v nedeljo poklonilo spominu Viteškega kralja Zedinitelja pred njegovim krasnim likom na Rakeku. Pridružila so se tudi zastopstva sokolskih žup Celje, Kranj, Maribor, Novo mesto in Zagreb. Predzgodovina te svečanosti je naši javnosti dobro znana. Ko je bilo odkritje spomenika na Rakeku septembra lanskega leta odročeno, je ljubljanska sokolska župa sklenila, da počasti spomin velikega sokolskega kralja s posebno prireditvijo v letošnih spomladnih dneh. Ta sklep je bil sedaj izvršen na način, katerega globokemu vtisu se nihče, kdor je bil v nedeljo na Rakeku, ni mogel ubraniti. Osnovna misel slavnosti je bila ta, da manifestacije pietete ne sme motiti nobena bučna gesta. Sokolstvo, ki je prispelo z vlaki, avtobusi in vsemi možnimi prevoznimi sredstvi, se je mirno in disciplinirano zbiralo v oddelke za sprevid.

Strumno so korakale sokolske čete v močnem sprevidu po Rakeku. Z obrazov udeležencev si mogel razbrati, kako se vsak poidelec zaveda dostojanstva svečanih trenutkov. Stopala je prava narodna, ljudska vojska, v kateri so v duhu jugoslovenske ideje združene mlade in stare generacije, moške in ženske, brez razlike stanu in pravi družinski povezanosti, in skupni volji in v skupni zavesti velike dolžnosti.

Ves Rakek je bil v zastavah. Tudi hiše, ki niso sokolske, so dobro razumele, da gre za počastitev neumrlega ustanovitelja Jugoslavije in največjega sinu našega naroda, ter so se lojalno in patriotsko okinčale z našo državno trobojnico.

V največjem redu so sokolski oddelki prikorakali na prostrani trg, kjer se dviga kip kralja Aleksandra v življenjski velikosti. Nad 60 sokolskih zastav, ki so nekdanjo radostno vihrale živemu kralju v pozdrav in mnoge med njimi prejele iz njegovih rok častno znamenje njegovega kumstva, se je v krogu zbralo okrog spomenika. Uvodni akordi svečanega korala so sokolsko množico navdali s pobožno zbranostjo. Mogočno so odmevale klene besede župnega starešine in saveznega prvega podstarešine. Bila je nepozabna slika, ko so se zastave naglne pred kraljem k tlom in ko je zbrana sokolska vojska počastila njegov spomin s klici »Slava!« Z gromkim sokolskim »Zdravo« je zbrano Sokolstvo za velikim očetom pozdravilo njegovega sokolskega sina. Ob zvokih državne himne, je obnavljalo prisego zvestobe narodnemu kralju, narodni državi in narodni misli. Še je krepko zadonel slovenska himna, še en strumni pozdrav in slavnost je bila končana. Nekaj minut kasneje so že odhajali prvi avtobusi in so se na kolodvoru že zbirale prve čete za odhod.

Globoko zajehta sta bila ob govora, župnega starešine in saveznega prvega podstarešine. A najhše, kar je bilo pred spomenikom Velikega kralja rečeno, so bile besede samega kralja. Starešina ljubljanske župe je prečital kraljev govor Sokolstvu na Vidov dan 1. 1930., ko je veliki Zedinitelj in ustanovitelj Sokola kraljevine Jugoslavije izročil Savezu sokolski prapor. Bil je to takrat pozdravni nagovor. V nedeljo smo ga poslušali kot sveto oporoko, kot naročilo, ki veže celokupno jugoslovensko Sokolstvo in vsakega Sokola danes in za vedno kot temeljni sokolski zakon. »Od Sokola«, je takrat govoril kralj, »pričakujem, da bo zdrav vzgojitelj mladine, pobornik bratstva in ljubezni, zaščitnik velike jugoslovenske misli in nositelj viteškega in nacionalnega duha. Pri vseh svojih čilih naj krepki in razvija plamen rodoljubja in plemenitega navdušenja in naj postane šola državljanov vrline.« Kralj je takrat pozval sokolska pokolenja: »Ne pozabite, da se morate za svoj slajni polet in za svoje podvige zahaljati velikim zediniteljem Jugoslavije. Ne pozabite, da ji pripadate z vsem svojim čutenjem in z vsemi svojimi deli, da živite samo za Jugoslavijo in za jugoslovensko idejo.« In da podkrepiti avtoriteto tega opomina, je veliki sin naroda svoje besede povezal s preteklostjo naše nacije in jim je dal svetost »sporočila tistih, ki so padli za veličino domovine«.

Bilo je, kakor da gre od bronastega spomenika živa kraljeva beseda v sokolske vrste. V očeh sokolskih mož in žen si lahko čital tugo, da moža, ki je to govoril, ni več med nami, a tudi ponosno zavest, da je jugoslovensko Sokolstvo nositelj in izvršitelj te svete oporoke. Sokolske vrste so se strumno vzravale, ko si je vsak posameznik v duhu zastavil vprašanje, ali je v teh letih, odkar je sokolska vojska sprejela vojno zapoved svojega neumrlega poveljnika, storilo svojo dolžnost in ali danes izpolnjuje naročilo »tistih, ki so padli za veličino domovine«, med kate-

VELIKE HENLEINOVE ZAHTEVE

Teritorialna avtonomija za Nemce na češkem — Priznanje narodno-socialističnih načel — Prilagoditev zunanji politiki Nemčije

Praga, 25. aprila. r. Včeraj je bil v Karlovih Varih zaključen kongres Sudetskonoemške stranke. V političnih krogih so pripisovali temu kongresu posebno važnost v toliko, ker je bilo napovedano, da bodo na njem formulirane končne zahteve Sudetsko nemške stranke. To se je res zgodilo. V daljšem govoru, v katerem je kritiziral dosedanje ukrepe vlade v pogledu reševanja manjšinskega problema, je Henlein naglasil, da so dobri odnosi med Čehi in Nemci v CSR predpogoj za dobre sosedne odnose med CSR in Nemčijo. Po njegovem mnenju bi morala čsl. vlada docela spremeniti svoje stališče, se odreči dosedanj razlagi zgodovinskega razvoja in spremeniti svojo zunanjo politiko tako, da bi ne bila več v nasprotju z Nemčijo. Končno je postavil naslednjih osem zahtev:

1. Popolna enakopravnost in ravnopravnost Nemcev s Čehoslovaki.
2. Priznanje sudetsko-nemške narodnostne skupine kot juridične osebe in svrhu čuvanja enakopravnosti v državi.

3. Ugoditev in priznanje po Nemcih naseljenega ozemlja.
4. Ureditve nemške samouprave na po Nemcih naseljenem ozemlju na vseh področjih javnega življenja, v kolikor gre za interese in zadeve nemške narodnostne skupine.

5. Zakoniti zaščitni ukrepi za one Nemce, ki prebivajo izven strnjene nemškega področja.
6. Odprava vseh krivic, ki so se zgodile sudetskimi Nemcem po letu 1918 in priznanje odškodnine za vso škodo, ki so jo zaradi tega trpeli.

7. Priznanje in izvedba načela: na nemškem področju nemški državni nameščenci.

8. Popolna svoboda v priznavanju k nemški narodni skupnosti in k nemškemu svetovnemu naziranju.

V zvezi s tem je Henlein zatrdil, da se sudetski Nemci enako kakor vsi Nemci na svetu smatrajo za pripadnike narodnega socializma in njegovih načel.

Italijanski odmevi

Rim, 25. aprila. k. Italijanski listi obširno poročajo o kongresu Sudetsko nemške stranke v Karlovih Varih in zlasti o včerajšnjem govoru Konrada Henleina ter njegovih zahtevah. Listi ugotavljajo, da bo od sporazuma med češkoslovaško vlado in Henleinom odvisno, ali se bodo mogla z uspehom začeti že dolgo nameravana pogajanja za zblizanje med Češkoslovaško in Nemčijo. Po sodbi italijanskih listov so zahteve, ki jih je postavil Henlein, sicer dalekosežne, vendar pa ne take, da bi izključevale pogajanja za sporazum. Končno pristavljajo listi, da bo praška vlada, ki je že ponovno, zadnji čas zlasti tudi s priznanjem italijanskega imperija podala dokaz, da hoče zares storiti vse za ohranitev evropskega miru, tudi sedaj znala najti pravo rešitev. Pričakovati je, da bo ministrski predsednik dr. Hodža že v nekaj dneh spet stopil v stike s Henleinovimi delegati.

Načrt posl. Jakscha

London, 25. aprila. b. Poslanec Jaksch, predsednik nemške socialno-demokratske stranke, je za časa svojega nedavnega bivanja v Londonu v razgovoru z urednikom »Daily Telegrapha« nakazal naslednjih pet točk načrta za notranje pomirjenje v CSR: 1. Administrativna razdelitev sudetsko-nemškega ozemlja s priznanjem teritorialne avtonomije sudetskimi Nemcem je neizvedljiva. 2. Uzakoni naj se proporcionalna udeležba Nemcev v upravi in različnih javnih službah. 3. Dovolj naj se samouprava na šolskem področju, v socialnih zadevah in na nekaterih gospodarskih področjih. 4. Ustanove naj se delavske zbornice in zbornice konzumentov na regionalni podlagi, da bi bil tako tudi Nemcem zagotovljen na tem področju primeren vpliv. 5. Jezikovni zakon naj se predela in razmeram primer-no spremeni.

Jaksch sam pripomni, da je njegov načrt sestavljen kot osnova za pogajanja med umerjenimi Nemci in zmernimi Čehoslovaki. Izdelan je sicer po švicarskem vzorcu, vendar je primerno prikrojen češkoslovaškim razmeram. Izhodišče njegovega načrta je v ostalem pravilna trditev, da je teritorialna avtonomija sudetskih Nemcev po dejanskem položaju nemogoča. Iz te premise postavlja vse ostale zahteve kot korektiv nemških avtonomističnih teženj.

Soglasna odklonitev v češkem tisku

Praga, 25. aprila. h. Češkoslovaški tisk brez razlike na strankarsko usmerjenost odločno zavrača zahteve, ki jih je postavil Henlein in naglašja, da odgovor nanje ne more biti drugačen kakor »Ne!« Današnje »Lidove Noviny« pišejo med drugim, da se noben trezen človek ne more otrestiti vtisa, da sudetsko-nemška stranka prav za prav noče nikakega sporazuma. List naglašja, da bo kljub vsemu razveseljiva posledica ta, da bo češkoslovaški tabor zopet enoten in da bo enotno nastopil proti tem in takim zahtevam Henleina. Kategorična naloga vseh političnih strank je, da se sedaj še tesneje strnejo k odločnemu skupnemu nastopu.

Nocojšnja »Prager Presse« reagira na Henleinovo deklaracijo z uvodnikom, v katerem od stavka do stavka komentira njegova izjavljanja in njegove zahteve. Kar se tiče priznanja Henleina k narodnemu socializmu, piše list, bi bilo odveč opozarjati na velika nasprotja in razlike med nekdanjim in sedanjim naziranjem g. Henleina. V vseh področjih češkoslovaške republike brez razlike velja samo češkoslovaška ustava. Iz nje je razvidno, da je politični narodni socializem s svojo totalitarnostjo in s svojim diktatorskim sistemom v republiki nemogoč. Vsa državljana češkoslovaške republike se lahko popolnoma svobodno priznava k temu ali onemu svetovnemu naziranju in ga pri tem ne more nihče ovirati.

»Narodni Listy« pravijo v zvezi z obeležbo ozemlja, kjer žive Nemci na Češkoslovaškem, da je avtonomija materialno nemogoča, ker je ozemlje v znatni meri obljubeno z mešanim prebivalstvom. Henlein je navedel skrajne zahteve pod vplivom raznih dogodkov in nemške evolucije. Prepričani smo, da se bodo te tendence spremenile in prilagodile pogojem, ki jih postavljajo češkoslovaški interesi prvega reda. Mi smo slej ko prej za razumno ureditev položaja narodnosti v naši domovini, s pridržkom, da se ne zahteva nič, kar bi moglo ogroziti edinstvo ali neodvisnost naše države.

Socialistično »Pravo Lidu« pravi: Nobena izmed točk, ki jih je včeraj razlagal Henlein, ne more rešiti sedanjega spora. Henlein zahteva avtonomijo Nemcev na Češkoslovaškem, z drugimi besedami državo v državi, kar pa je nemogoče.

Tudi francoski listi odklanjajo

Pariz, 25. aprila. h. V francoskih političnih in diplomatskih krogih zahteve, ki jih je postavil Konrad Henlein v Karlovih Varih, niso izzvale posebnega presenečenja. Oficijozno »Temps« piše med drugim, da kljub temu vsebujejo Henleinove izjave nekatere nove elemente. Sedaj ni dvoma, da se Henlein priznava za pristaša in zagovor-

rimi je sedaj zavzel eno prvih mest tudi On.

Da! Z mirno zavestjo sme jugoslovensko sokolstvo reči, da je zvesto kraljevemu sokolskemu programu in s tem zvesto zgodovinskemu poslanstvu Sokolstva med našim narodom. Reči sme, da ga nobena ovira in nobena težkoča od te zvestobe in od službe tej ideji ne more odvrniti. Prvi podstarešina Saveza je dejal nekaj po sebi umevnega, ko je pred kraljevim likom slovesno izjavil, da sokolska armada ne pozna poti nazaj in ceste navzdol in da je neomajna in svoji težnji za napredkom in razvojem našega naroda. Odločno so zažarele oči najmlajših in najstarejših Sokolov, ko je zaslužni sokolski borec izpovedal, da sokolske sile ne bo mogla nikoli ovreči in onemogočiti nobena moč med nami in izven nas in da nobena žrtev, naj pade kjerkoli in kadarkoli, ne bo zlomila sokolske volje.

Ko si tako gledal ponosne sokolske vrste na Rakeku in videl odločnost in nezlomljivo silo, ki jih navdaja, požrtvovalnost, s katero so prihletli najpreprostejši med njimi na zbor pred kraljevim spomenikom, ko si gledal kako je v sokolskih vrstah v zdravem demokratskem duhu brez razlike zbrano vse, kar v resnici predstavlja naš narod kmet poleg delavca, intelektualca poleg

niška narodnega socializma Henleinove zahteve so zlasti, v kolikor se nanašajo na teritorialno avtonomijo, na zahtevo po spremembi češkoslovaške zunanje politike in na svobodno izpovedovanje vsega tega, kar označuje Henlein za narodno-socialistični svetovni nazor, nesprejemljive in se ne da jo spraviti v sklad s teritorialno integriteto ter suverenostjo češkoslovaške države. Če bi se Henleinov program uresničil, potem bi nastala na ozemlju češkoslovaške republike nova narodno-socialistična država. Priznavanje eksistence popolnoma avtonomne tvorbe na ozemlju češkoslovaške države bi pomenilo, da se izroča nemško prebivalstvo v CSR narodnemu socializmu, ne glede na to, ali to hoče ali ne.

V isti smeri komentirajo Henleinove zahteve tudi vsi ostali listi. Diplomatski bilten agencije »Radio« piše med drugim: Odgovor vlada češkoslovaške republike ne more sprejeti dualizma, ki ga predlaga Henlein, ker bi to pomenilo zrahljanje, če ne smrt Češkoslovaške. Docela neupravičeno je vodja sudetskih Nemcev opozarjal na primer Švice, da bi na ta način opravičil svoje zahteve.

»Journal des Debats« piše, da češkoslovaška vlada gotovo ne bo zamudila nobene priložnosti, da pride do pametnega aranžmana z nemškim prebivalstvom v državi.

Londonske sodbe

London, 25. aprila. h. Henleinove zahteve so tako v političnih kakor v vladnih krogih v Londonu izzvale neugoden vtis. Splošno prevladuje naziranje, da so glavne zahteve sudetsko-nemške stranke nesprejemljive. Kljub temu pa v Londonu še niso izgubili upanja, da se bo dal na poslednje vendarle doseči kompromis. »Daily Telegraph« piše, da so H. Henleinove zahteve upravičeno izzvale na Češkoslovaškem odpor in obsojdo. Dalje pravi list, da je trditve sudetsko-nemške stranke, da ona predstavlja celokupno nemško prebivalstvo v CSR, ovrgel sam organizacijski voditelj stranke dr. Kellner, ki je v svojem referatu naglasil, da je v stranki organiziranih 800.000 Nemcev, torej komaj 26 odstotkov celotnega ga števila. »Manchester Guardian« pravi v uvodniku med drugim: Ob priliki, priključka Avstrije k Nemčiji, ni nobena vlada postopala bolj veličodušno, kakor je Češkoslovaška napram nemški narodni manjšini. Češkoslovaška vlada je izzvala politično amnestijo in še posebej obljubila nov manjšinski statut, da bi tako zadovoljila zahtevam nemške manjšine. Razpisala je tudi občinske volitve. Najodličnejši ministri Češkoslovaške vlade dajejo spravičljive izjave, a na vse to odgovarja Henlein le še s stopnjevanjem svojih zahtev.

dinarja, vse povezano v duhu bratstva in odločne skupne volje braniti napredno in nacionalno misel ter jo povesti do trumfa v našem državnem in narodnem življenju, si spoznal, da je sokolska vojska nepremagljiva, da je v njenem taboru v resnici moralna sila našega naroda, ki bo s svojo zdravo dinamiko podrli vse ovire na poti k zmagi jugoslovenske misli. Ta sokolska vojska je zlasti v današnjih motnih časih nosilec neomajne vere v našo narodno bodočnost. Izpovedovalec onega plodnega optimizma, ki nikdar ne obupuje in nikdar ne klohe, ker se zaveda, da je v nacionalnem ponosu, v odločnosti nacionalnega dela skrivnost narodnega življenja. To je nedeljski nauk z Rakeka.

Razhajajoče sokolske množice so se tega dobro zavedale. Zato je bil njihov zaključni pozdrav našemu mlademu kralju in Jugoslaviji tako radosten in samozavesten. Nedeljskega dogodka na Rakeku bi se moralo veseliti vsako srce, ki čuti za narod. Po kraških planotah je pihala v nedeljo krepka burja, a navzlic vsem vremenskim prerokom je sonce na nebu s smehljajem pozdravljalo sokolski zbor. Narava sama je tako obeležila pomen tega dogodka. Naj bi bil nedeljski sokolski pomladni dan srečen simbol plodnega sokolskega dela tudi v letošnjem letu.

Govor predsednika dr. Stojadinovića na kongresu Jugorasa v Beogradu

Beograd, 25. aprila. AA. Danes, na drugi dan pravoslavni velikonočni praznikov, je bil v Beogradu prvi kongres Jugorasa (Jugoslovenskega radniškega saveza). Na kongresu je govoril tudi predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, ki je izjavil:

»Delavci, prijatelji in tovariši! Naša prestolnica Beograd ni še do danes nikoli videla večjega ne veličastnejšega shoda delovnega ljudstva, kakor je današnji. Zato mi dovolite, da vam predvsem čestitam in vas pozdravim. Ziveli, dragi tovariši! Prišli ste sem z vseh krajev naše prostrane domovine in povsod, kjer ste potovali, in tam kjer živite, ste videli, da vlada povsod delo, in da se povsod ustvarja. Iz tal rasejo tovarne, v nebo se vzpenjajo dimniki. V nekdanji popolnoma agrarni državi ustvarjamo postopno svojo narodno industrijo. Te industrije ne ustvarjamo zato, da bi s svojimi izdelki šli na mednarodni trg in tam tekmovali z drugimi narodi. Ustvarjamo jo pred vsem zato, da predelamo naše domače surovine v naših domačih delavnicah in tovarnah. Ustvarjamo jo dalje zato, da damo dela tistemu prebitku rojstev, ki se na srečo vsako leto pojavlja pri nas v takšnem tempu, da se je število prebivalstva v 25 letih podvojilo. Ustvarjamo industrijo, da bo to delovno ljudstvo ne samo sebe prehranilo, temveč da bo s povečanim konsumom raznih življenjskih potrebščin pomenilo tudi novega kupca za naše poljske pridelke. Naposled ustvarjamo svojo industrijo zato, da bomo ob enem tudi utrili našo narodno obrambo.

Vidite, zato je razumna industrializacija ena izmed bistvenih točk gospodarskega programa vlade, ki ji imam čast predsedovati. Toda v tej novi Jugoslaviji, ki jo vidite, kako se ustvarja in ki ne obsega samo nove industrije, temveč tudi velika nova javna dela, na cestah in železnicah, na melioracijah in gradbah, za kar mislimo izdati izrednih kreditov za cele 4 milijarde din, v tej novi Jugoslaviji, ki se perobraža, ne smemo pozabiti tistega, ki je osnova vsega ustvarjanja, tistega, ki nosi častno ime jugoslovenskega delavca. Ni nam vseeno, kako naš delavec živi. Ni dvoma, da so se razmere tudi v tem pogledu nekoliko popravile. Danes je bolje kakor pred tremi leti, a takrat je bilo zelo slabo. Zato je današnje »bolje« bolje v primeru z onim takratnim slabim. Jaz pa mislim, da delavci ne smete slabo živeti. Ne smete živeti le boljše od slabega. Želim da bi živeli ne slabo ne boljše, temveč kratko in malo dobro in zadovoljno.

Kako bomo ta cilj dosegli? Dve poti sta: ena je mednarodna, to so oni agitatorji razmršenih las in širokih rdečih ovratnikov, a mračne zunanosti, ki vam pripovedujejo: Proletarci vseh držav, zedinite se! To so tisti, ki se zavzemajo za načelo: čim slabše tem boljše, kajti samo v ne-

zdravem in obupnem miljeju kakor na kakšnem gnojšču uspeva tisto, kar se imenuje socializem in komunizem. To je produkt, ki prihaja k nam iz tujine. Toda slišal sem od nekega francoskega delavca, da pri njih začnejo takole govoriti: Če je človek mlad delavec, pa ni komunist, je strahopetnež, toda kadar dozori in ima za seboj 21 let, a ostane kljub temu komunist, je bedak. Res je, po žalosnih komunističnih dogodkih v Rusiji in Španiji mora biti človek bedak, če naj misli, da komunizem prinaša delovnemu ljudstvu raj na zemlji. Zato dandanes vidimo, kako za Anglijo, Italijani in Nemci tudi Francozi odklanjajo komunizem.

Druga pot je nacionalna. Zbrati moramo vse nacionalne delovne sile naše lepe domovine v čvrsto nacionalno delavsko organizacijo, zasnovati svoje gibanje v mehan naše države, na temelju naših razmer in naših nevesčnosti, imeti pred očmi našo gospodarsko strukturo in najvišje interese nacionalne produkcije, ustvariti prijateljsko sodelovanje med delom in kapitalom. Vi, tovariši, ste se odločili za to drugo, nacionalno pot, za tisto, ki je edino pametna in edino možna. S takšnim pravičnim stališčem ste si pridobili utemeljene simpatije in zaupanje vseh gospodarskih krogov.

Dr. Stojadinović je nato govoril o socialnih reformah kraljevske vlade, in dejal: »Brez velike reklame smo temeljito rešili dva velika problema iz zakonske zaštite delavca: minimalne mezde in pokojninsko zavarovanje. Oba sta bila večni sin vseh delavskih gibanj. Danes sta oba uresničena. Nezaposlenost, ki je jemala delo in zaslužek mnogim našim delavcem, je zreducirana na minimum. Nad 200.000 delavcev je več zaposlenih in 2 milijardi delavskih mezd se je več izplačalo lani kakor v letih, ko so naši predniki vodili politiko te države. To je jasen in najboljši dokaz, da so delavski interesi v zanesljivih rokah in da je vaša vera v nas popolnoma utemeljena. Notranji mir v državi je odvisen od zadovoljstva in blagostanja naroda. Če je kraljevska vlada ugodila temu temeljnemu zakonu, na katerem temeljita obstoj in življenje vsakega naroda, smo ugodili najvišjim interesom naroda in države.

Z velikim zadovoljstvom sprejemam predlog vašega vodstva in pristanim na vaše želje, da vzamem to veliko delavsko gibanje, ki ga vi nosite in ki mu vi pripadate, pod okrilje svoje politike. Moj skrajni cilj je združiti in organizirati v krepko nacionalno gibanje vso življenjsko moč našega naroda, vse delovne in konstruktivne elemente naše domovine, da bomo preko takšnega krepkega narodnega poleta v sedanjih resnih časih najbolje izpolnili tiste naloge, ki čakajo našo državo in naš narod! Zivel Jugoslovenski delavski savez!«

Šilingi ukinjeni

Avstrijska narodna banka preneha obstojati kot emisijska banka

Dunaj, 25. aprila. w. Danes je bila izdana uredba, s katero se z današnjim dnem ukinja dosedanja avstrijski šiling kot zakonito plačilno sredstvo. Do 15. maja bodo šilinge sprejemale v zamenjavo vse državne blagajne, do konca leta pa samo še podružnice nemške državne banke. Do nadaljnjega ostane še v veljavi dosedanja avstrijski drobšč po 1 in 2 groša, ki pa se bo računati za drobšč nemške marke po 1 in 2 pfeniga. Istočasno je odredjena tudi likvidacija avstrijske Narodne banke.

Z uveljavljenjem nemškega zakona o bankah in plačilnih sredstvih, preneha avstrijska Narodna banka obstojati kot emisijska banka. Delničarji dobe namesto vloženega kapitala 4 in pol odstotne državne obveznice, plačljive v 20 letih.

Bürckel — komisar rajha v Avstriji

Dunaj, 25. aprila. br. Dosedanji volilni komisar Bürckel je z odlokom kancelarja Hitlerja imenovan za komisarja za izvedbo popolne politične, gospodarske in kul-

turne vključitve Avstrije v nemški rajh. Njegov sedež bo na Dunaju, podrejen pa je Bürckel neposredno kancelarja Hitlerja. Do 1. maja 1939 mora izvesti popolno vstopenje Avstrije. Njegova funkcija bo tudi v tem, da bo tvoril neposredno zvezo med pokrajinskimi namestnikom Seys Inquartom in kancelarjem Hitlerjem.

Oton Habsburg se bo naselil v Londonu?

London, 25. aprila. o. Angleški listi napovedujejo prihod Otona Habsburškega v London. Angleška vlada mu je baje že izdala dovoljenje za bivanje v Londonu.

Grof Ciano odpotoval v Tirano

Rim, 25. aprila. AA. Zunanji minister grof Ciano se je danes v spremstvu letalske generala Pelegrinija in več drugih osebnosti odpeljal v Tirano, kjer bo 27. t. m. prisostvoval kot priča poroki kralja Zogua.

František Udržal †

Smrt bivšega predsednika čsl. vlade in zaslužnega borca za svobodo in uedinjenje češkoslovaškega naroda

Praga, 25. aprila, br. Po kratkem bolehanju je danes opoldne preminul v Pragi bivši ministrski predsednik dr. František Udržal, pogreb bo na državne stroške.

S pokojnim Františkom Udržalom je izgubil brateški češkoslovaški narod enega svojih največjih in najzaslužnejših sinov. Od mladih nog pa vse do svojih zadnjih dni je zvesto služil svojemu narodu in zgodovina to moza izreči o njegovem delu le največje priznanje. V službi narodu ni poznal pokojni Udržal nobenega kompromisa. Njegovo vrhovno merilo je bil interes naroda, predvsem pa interes kmečkega delovnega ljudstva. Od leta 1893 pa vse do konca leta 1937 je bil nepretrgoma v središču političnega boja na parlamentarnih tleh. V politični boji je vsopil kot mlad kmet v dobi najhujših narodnih bojev v nekdanji Avstro-ogrski in si je s svojo značajnostjo, s svojo neustrašnostjo in s svojo doslednostjo kmalu pridobil simpatije v najširših slojih. V začetku je pripadal evropskim strankam, leta 1903 pa je prešel v narodno napredno stranko, dokler se ni naposled kot vnet zagovornik kmečkih interesov pridružil švehlovi češki agrarni stranki, kateri je ostal zvest do svoje smrti. Pokojni zdravnik dr. Švehla je našel v njem svojo največjo oporo in svojega najvnetejšega sodelavca. Leta 1901 je bil izvoljen za predsednika češkega poslanskega kluba v avstrijskem parlamentu in je od takrat dalje vzdrževal najtesnejše stike z ostalimi slovenskimi skupinami. Posebno prijateljstvo ga je vezalo z Jugoslovenci, ki so imeli v njem vedno vnetega in energičnega zagovornika svojih težnj.

Ko je v Avstriji zavlada protičeški in protislovenski režim, je Udržal pokrenil akcijo za združenje vseh slovenskih skupin v enoten blok. Na čelu te zadnjice je Udržal izval leta 1911 padec tedanje avstrijske vlade in razpis novih volitev, zadnjih v avstro-ogrski monarhiji. Ze rano se je kot politik začel zanimati tudi za vojaške probleme. Bil je član avstrijsko-madžarske vojaške delegacije, ki je izmenoma zasedala na Dunaju in v Budimpešti. Veliko razburjenje v nemških krogih je izzval njegov nastop v tej delegaciji, ko je za časa balkanske vojne 1912/13 zahteval radikalno spremembo avstrijske zunanje in vojaške politike ter žigosal zaslepljenost avstrijske kamarije, ki si je s svojim početjem sama izrekla svojo smrtno obsodo. Kljub vsem grožnjam in

preganjanjem je bil Udržal vedno odločen zagovornik pravic slovenskih narodov. V dobi narodnih bojev je navezal tesne stike s sedanjim ministrskim predsednikom dr. Hodižom in drugimi slovenskimi voditelji, s katerimi je tudi za časa svetovne vojne ostal v najtesnejših stikih in snoval skupno z njimi načrte za končno osvoboditev.

Po prevratu je bil med prvimi češkoslovaškimi politiki, ki so prevzeli nase breme odgovornosti za organizacijo lastne države. Sprito njegovega poznavanja vojaških problemov mu je bil od sveta početka poverjen resor ministra za narodno obrambo. Sedem let nepretrgoma je bil na tem odgovornosti polnem mestu in v glavnem je njegova zadolga, da ima češkoslovaška danes tako odlično organizirano in oboroženo armado. Po odstopu Švehla je bil predsednik Osvoboditelj povelj Udržalu predsedstvo vlade. Tudi na tem odgovornem mestu je napravil državi neprecenljive zasluge. Bolezen ga je naposled prisilila, da se je umaknil s tega odgovornega mesta, a vse do zadnjega je vestno spremljal dogojke doma in po svetu in dal svojim političnim prijateljem dragocene nasvete.

Udržalova smrt pomeni za več češkoslovaški narod nenadomestljivo izgubo. Njegovo ime bo ostalo z zlatimi črkami vklesano v knjigi zgodovine mlade češkoslovaške republike kot moža, ki je vse svoje sile posvetil osvoboditvi svojega naroda in izgraditvi samostojne države.

František Udržal se je rodil 3. januarja 1866 v Spodnjem Rovnu pri Pardubicah, kot kmečki sin. Po srednji šoli je dovršil poljedelsko akademijo v Taboru in nadaljeval študije v Nemčiji. Ko je kot rezervni poročnik avstrijske vojske pri neki priliki vrzel ofiserko uniformo v gnoj, so ga degradirali. V največjo zaslugo mu štejejo njegovo spretno vodstvo državnega gospodarstva v dobi najhujše gospodarske krize. V glavnem je njegova zasluga, da je češkoslovaška brez hudih pretresov prebrojila gospodarsko krizo. Stara bolezen ga je l. 1932 prisilila, da se je umaknil iz vlade. Kljub svoji visoki starosti je bil med merotainimi voditelji češke agrarne stranke. Leta 1935 je bil izvoljen v senat. Osebnost je užival pokojni Udržal vsestranske simpatije in vse do zadnjega je ostal zvest svoji rodnj ter je sam vodil svojo kmetijo.

Važni dnevi v Londonu

Jutri odpotujejo Daladier, Bonnet in Chautemps v Anglijo — Podpis angleško-irske pogodbe

London, 25. aprila, h. Danes so se vrnili člani vlade in večina poslancev z velikonočnih počitnic. Kakor vse kaže, bo ta teden politično eden najvnetejših v letošnjem letu. Ministrski predsednik Chamberlain in predsednik irske vlade De Valera sta danes podpisala angleško-irsko pogodbo, ki ureja vsa sporna vprašanja med Irsko in Anglijo, ter je z njo zaključena tudi carinska vojna med obema državama. Sklenitev te pogodbe smatrajo za zelo velik Chamberlainov diplomatski uspeh.

Nocoj se je sestala vlada k izredni seji, na kateri bo proučen proračun. Jutri bo zunanji minister Halifax sprejel generalnega tajnika Društva narodov Avenola, s katerim se bo posvetoval glede postopanja pri končni ureditvi abesinskega vprašanja na majskem zasedanju sveta Društva narodov. Nemški poslanik v Londonu do sedaj še ni nastopil, vendar pa je nemška vlada dala v Londonu že razumeti, da bi z veseljem pozdravila, če bi Chamberlain obnovil lansko leto prekinjena nemško-angleška pogajanja.

O razgovorih med angleškimi in francoskimi državniki, ki se pričnejo v sredo in bodo trajali do petka, ne bo objavljeno nikako uradno poročilo. Po informacijah iz poluradnih virov, bodo razpravljali v glavnem o naslednjih točkah:

1. Politika Anglije in Francije napram Nemčiji, pri čemer se bo ločeno razpravljalo o politiki Nemčije napram zapadnim državam in napram Srednji Evropi.
2. Angleško-italijanski sporazum in francosko-italijansko zblizanje.
3. Možnost likvidacije španskega konflikta in vprašanje neodvisnosti Španije.
4. Majsko zasedanje sveta Društva narodov in likvidacija abesinskega problema.
5. Koordinacija angleške in francoske obrambe.
6. Politika Francije in Anglije v Srednji Evropi s posebnim vpoštevanjem Češkoslovaške.

Sklenjeno je bilo, da vojaški strokovnjaki ne bodo sodelovali pri teh razgovorih, ker je čas prekratko odmerjen, pač pa bodo na sestanku sprejeti načelni sklepi, na podlagi katerih bodo nato vo-

jaški strokovnjaki Francije in Anglije izdelali podroben dogovor o medsebojnem čim tesnejšem sodelovanju na vojaškem polju.

Hore Belisha v Parizu

Pariz, 25. aprila, o. Angleški vojni minister se je danes dopoldne drugi sestal z ministrskim predsednikom Daladierom. Sestanku je prisostvoval tudi zunanji minister Bonnet. Hore Belisha je ob tej priliki podrobno obrazložil angleški načrt glede vojaškega sodelovanja s Francijo. Govoril so tudi o londonskem sestanku angleških in francoskih državnikov. V dopoldanskih urah se je Hore Belisha sestal se s šefom francoskega generalnega štaba Gamelinom. Jutri se vrne v Anglijo.

Pariz, 25. aprila, w. Angleški vojni minister Belisha, ki je prvotno nameraval ostati v Parizu do toka zvečer, je danes opoldne docela nepričakovano odpotoval z letalom v London. Dopoldanski listi pišejo, da ga je k temu nenadnemu odhodu po vsej verjetnosti napotil razgovor ki ga je imel dopoldne s šefom francoskega generalnega štaba Gamelinom. Razpravljala sta o tesnejšem sodelovanju francoske in angleške oborožene sile na kopnem, v zraku in na morju. Domnevajo da je dal Gamelin nove pobude, o katerih hoče Belisha nemudoma obvestiti angleško vlado, ker bo vprašanje vojaškega sodelovanja ena glavnih točk razgovorov francoskih in angleških državnikov v Londonu.

Francosko-italijanski razgovori

Pariz, 25. aprila, w. Ker je italijanski zunanji minister grof Ciano odpotoval na poročne svečanosti v Tirano, je nastal v francosko-italijanskih razgovorih odmor. Na poziv zunanjeje ministra Bonnetta, bo odpravnik poslov francoskega poslanstva v Rimu Blondel prišel jutri v Pariz, da osebno poroča o dosedanjih razgovorih ter dobi morebiti potrebna nova navodila. Razgovori v Rimu se bodo nadaljevali takoj po povratku grofa Ciana, verjetno že v petek popoldne.

Beleške

Dve sreski skupščini JNS ob severni meji

V soboto zvečer je bila v Mariboru v dvorani Narodnega doma skupščina sreske organizacije JNS za mesto Maribor. O političnem položaju in o raznih preletih zadnjih sta govorila senatorja dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj. Podrobneje smo o skupščini poročali že v ponedeljskem »Jutru«.

V nedeljo dopoldne je bila pri Sv. Lenartu v Slov. goricah letna skupščina sreske organizacije JNS za srez Maribor-levi breg. Udeležili so se delegati vseh občinskih organizacij JNS iz sreza. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik dr. Milan Goršek, senator Ivan Pucelj pa je podal obširno poročilo o gospodarskem in političnem položaju. Svojih izjavam ni mogel zaključiti, ker je navzoči zastopnik sreskega načelstva poprej razpustil zborovanje. Ze pred govorom senatorja Pucelja so bile volitve novega sreskega odbora. Izvoljen je bil v glavnem dosedanj odbor z dr. Milanom Gorškom na čelu.

Senator Pucelj je prisostvoval nato v nedeljo popoldne ob običnem zboru občinske organizacije JNS v Keških pri Mariboru. Tudi tam je podal izčrpno situacijsko poročilo, v imenu mariborske mestne organizacije JNS pa je številno navzočim blane pozdravil predsednik dr. Lipold Pri volitvah je bil za občinsko organizacijo v Keških izvoljen sedanji odbor z bivšim županom Ivanom Cerinškom kot predsednikom.

Senzacija in Kopitarjeve ulice

»Slovenski dom« je v včerajšnji številki objavil nekaka senzacionalna odkritja o nedovoljenih transakcijah in celo o malverzacijah pri znani zadnji »Ekonom«. Na ovadbo nekih oseb je bil zaslišan ravatelj Ekonomu in začasno pridržan v zaporu. Po informacijah, ki smo jih prelieli iz verodostojnega vira, moramo sklepati, da gre zgolj za porok, napravi afero. Značilno je, da so med ovaditelji osebe, ki so v »Ekonomu« že dalj časa v poslovnih sprih. Prizadeči faktorji pri »Ekonomu« pripravljajo izčrpno obvestilo iz katerega bodo družinski lahko videli, da ne gre za nikake goljufije in prevare, zlasti tudi ne pri hranilnih knjižnicah, ki so bile shranjene v »Ekonomovi« blaginji. Nadalje nam poročajo, da so pravni zastopniki prizadetih osumljenec že pooblašeni napraviti potrebne korake, da bodo imeli vsi vidni in nevidni povzročitelji te kampanje priliko nositi odgovornost po zakonu.

Posl. Banić in Sokolstvo

Poslanec Milan Banić se je čutil med drugim poklicanega, da je v zadnji proračunski razpravi sedel na sodni stol in pričel deliti sodbe o delu jugoslovenskega Sokolstva med Slovenci. »Primorske novice«, sušasko glasilo JRZ, pa predstavljajo sedaj Banića kot sokolskega delavca na sledeči način:

»Na Sušaku smo imeli samo eno sokolsko društvo. Bilo je član Jugoslovenskega sokolskega saveza. In kdo je bil, ki je prvi zanesel spore in prepire v složne vrste jugoslovenskih Sokolov na Sušaku? Nihče drugi, kakor gospod Milan Banić in njegovi ljudje. Z njimi je osnoval na Sušaku separatistično organizacijo Hrvatskega Sokola in organiziral prvi zlet hrvatskih Sokolov na Sušaku. Njegovi prijatelji so bili takrat tisti govorniki, ki so imeli najbolj separatistične govore. Prednjačil pa jim je v ostrini teh govorov zopet g. Milan Banić sam.«

In ta gospod si je drznil kritizirati delo slovenskih Sokolov, ki so v službi sokolske ideje osiveli in ostali njenim načelom zvesti od svoje rane mladosti do danes.

Adam Pribičević o svojem odstopu

Zagrebski listi poročajo, da je poslal bivši predsednik Samostojne demokratske stranke g. Adam Pribičević v zvezi s svojo ostavko posebno pismo raznim odličnejšim pristajšem stranke. V pismu odločno zavrača vesti, da je podal ostavko na mesto predsednika SDS zaradi kakih osebnih ali političnih vzrokov, kakor so pisali nekateri listi. Iz politike se je umaknil samo zaradi šibkega zdravja. Končno pravi g. Pribičević, da bo tudi v bodoče podpiral politiko Kmetstvo demokratske koalicije in da ima polno zaupanje v svoje prijatelje, ki so sedaj prevzeli vodstvo SDS. Obenem obeta, da se bo povrnil v politiko, čim se mu bo popravilo zdravje.

Ministrska plača za tajnika

Kmetijska zbornica za dimavsko banovino je razpisala kakor posredoma po listih, mesto glavnega tajnika zbornice. Prošilec mora imeti fakultetno ali slično izobrazbo in ne sme biti starejši od 45 let. Imel bo z dokladami vred 8700 dinarjev mesečne plače. Kaj bodo dejali k tej ministrski plači kmetje v dunavski banovini, je drugo vprašanje.

Občinske krize v Somoboru

S somoborsko občino ima dr. Maček stalne krize in težave. Pred meseci se mu je spuntal takratni župan Jurčić, ki je javno napadel na seji občinskega odbora vodstvo HSS, da se briga samo za kmete, zastopavlja pa srednji sloj in posebno še inteligenco. Prizanesel tudi ni Gospodarski Slogi, ki ji je očital, da povzroča s svojim delom več škodo kakor koristi. Končno si je privoščil še okoliške kmete, da škodujejo tujskemu prometu, ker nadlegujejo izletnike, ki obiskujejo Samobor. Pod pritiskom vodstva HSS je župan Jurčić pozneje te svoje izjave malo omilil. Kljub temu pa je moral podati ostavko in z njim celotni odbor.

Nedavno so bile v Somoboru nove občinske volitve. Postavljena je bila samo oficialna lista HSS, ki pa je dobila vsega skupaj nekaj nad 30 odstotkov glasov vpisanih volivcev. Sedaj se je javil pri sreskem načelstvu v Somoboru neki Hani-bal Praunsberger in vložil pritožbo proti zadnjim občinskim volitvam. V pritožbi ugotavlja Praunsberger, da je bil na listi HSS izvoljen tudi neki Mišo Novak, ki je v sodnem sporu s somoborsko občino zaradi prilistitve občinskega zemljišča. Poleg tega je baje bila izvoljena cela vrsta občinskih odbornikov in njihovih namest-

Mussolinijev načrt za 20 letni mir v Evropi

Nenapadalni pakt med štirimi zapadnimi velesilami, ki naj bi zagotovil mir v Evropi

London, 25. aprila, o. »Peuple« objavlja danes senzacionalne informacije o najnovejšem Mussolinijevem načrtu, po katerem naj bi velesile Evrope zagotovile 20 let miru. Po njegovih informacijah nameniva Mussolini storiti vse, da izvede ta svoj načrt, tor ga bo predložil Hitlerju, ko bo prišel na obisk v Italijo.

Po Mussolinijevem načrtu naj bi se dosegel poseben sporazum med Italijo, Veliko Britanijo, Francijo in Nemčijo, ki naj bi odpravil vse vzroke sporov in bi predstavljajal pakt štirih na obnovljeni osnovi. Prvi pogoj za sporazum med Francijo in Nemčijo bi bil ta, da bi se Francija odrekla stehni intervenciji v primeru kakšnih spopadov med Nemčijo in katerokoli državo v vzhodni Evropi. Nemčija bi se morala obvezati, da bo na pravični podlagi vpoštevala ureditev položaja svojih manjšin v vseh onih državah, ki so nastale v Srednji Evropi na podlagi mirovnih pogodb. Italija bo posredovala predvsem za mirno ureditev sedanjega spora med Nemčijo in Češkoslovaško, Francija bi se hkratu osvobodila

vseh obveznosti, ki jih je sprejela s francosko-češkoslovaško vojaško pogodbo.

Kar se tiče francosko-ruskega pakta, Italija sicer nima namena vztrajati na tem, da bi se ta pogodba razdrla, toda Francija bi morala pristati na to, da bi Italija, Anglija in še neka tretja velesila dobili pravice arbitražnega foruma, ki bi imel nalogo presoditi, ali na kak morebitni napad na Rusijo izzvala Rusija sama. Samo v primeru, ako ga ne bi Rusija sama izzvala, bi smela Francija Rusiji prisločiti na pomoč na osnovi francosko-ruskega zavezniškega pakta.

Ko bi se to doseglo, bi bil Mussolini pripravljen predlagati Berlinu pakt o nenapadanju med zgoraj omenjenimi štirimi evropskimi velesilami za dobo 20 let. Temu paktu bi se lahko pridružila tudi Japonska, v kolikor bi prišel vpoštev za japonske interese na Kitajskem. Kar se tiče nemških zahtev po kolonijah, naj bi se to vprašanje kompromisno uredilo v okviru posebnih pogajanj med vsemi prizadetimi silami.

Bonnet o francoskih obveznostih

Pariz, 25. aprila, b. Zunanji minister Bonnet je v razgovoru s poročevalcem agencije INS izjavil med drugim: Evropa je danes mirnejša kakor pred meseci. Seveda bo treba urediti še mnogo vprašanj, ki zahtevajo težavna pogajanja, pribiti pa je treba, da je sedanje ozračje za realistična pogajanja primernejše od dosedanjega. Popuščanje napetosti, je očitno. Vrujem v uspeh francosko-italijanskih pogajanj. V Londonu se bomo razgovarjali o vseh vprašanjih, ki se tičejo Anglije in Francije, dotaknili pa se bomo seveda tudi splošnega položaja. Francija želi mirne in iskrene odnose z vsemi narodi ne glede na njihov notranji režim, napram zaveznikom in prijateljem pa bo Francija izpolnila vse svoje prevzete obveznosti. Politična vprašanja Evrope pa niso edina vprašanja, ki danes zanimajo državne. Razen teh je še mnogo gospodarskih in finančnih vprašanj, ki se morajo rešiti, ako se hoče dosegati sodelovanje narodov, kajti odtod izvirajo vse politične težave naših dni. Pri urejanju teh vprašanj gre važna beseda Zedinjenim državam. Gospodarsko pomirjenje in sodelovanje je bistvene važnosti za politično pomirjenje.

Seja francoske vlade

Pariz, 25. aprila, o. Danes dopoldne je imel ožji ministrski odbor sejo, na kateri je razpravljalo o finančnih ukrepih, ki jih bo treba izdati že v najkrajšem roku v smislu pooblastil, ki jih je vlada prejela od parlamenta.

Popoldne ob 15. se je sestala vsa vlada v Elizejski palači pod vodstvom predsednika Lebruna. Na seji je Lebrun predlagal finančne dekrete podpisati. Trudno še ni znano, kakšna je njihova vsebina.

Neutrlnostni odbor v finančni stiski

London, 25. aprila, o. Danes se je sestal plenum neutralnostnega odbora. Na dnevnem redu so bila finančna vprašanja. Odbor je zašel v hude grotne stiske. Sedaj je ostal že brez vseh sredstev in so imeli današnji razgovori namen, da bi zastopniki posameznih držav, ki so včlanjene v odbor, dali zadostna jamstva, da bodo njihove države poravnale svoj dolg. Angleška vlada je odboru že zagotovila svoje prispevke, ker ji je najbolj leželo na tem, da bi odbor dovršil svoje delo in izvedel njene načrte o ohranitvi obče neutralnosti glede na špansko državljansko vojno. Tudi francoski delegat je izjavil, da bo francoska vlada odbor finančno podprla.

Na današnji seji so nato razpravljali še o ponovni uvedbi mednarodne kontrole na španskih mejah.

Hitler odpotuje

3. maja v Italijo

Bruselj, 25. aprila, o. Sedaj je končno že definitivno sklenjena stvar, da bo Hitler odpotoval v Italijo 3. maja. Spremljalo ga bo več ministrov, kakor Ribbentrop, Neurath, dr. Göttele, Hess in Dormüller ter vse štab višjih nemških oficirjev. Vlak bo sestavljen iz 12 jeklenih vagonov.

Henderson pri Horthyju

Budimpešta, 25. aprila, AA. Danes je bil sprejet Henderson v avdicion pri Horthyju, nakar je obiskal Daranyija. Jutri bo odpotoval v Prago.

nikov, ki niso pristojni v Samoboru in zato po zakonu ne morejo biti izvoljeni. Sresko načelstvo je odstopilo pritožbo upravnemu sodišču v Zagrebu, ki bo v kratkem obravnavalo ta zanimivi primer.

Pritožbe Vlada Radića tajnika kmetijske zbornice

V svojem »Narodnem valu« priporoča sin pokojnega Stjepana Radića Vladko zopet enkrat »temeljito čiščenje« v vrstah HSS. Po njegovem mnenju to čiščenje ne bo lahka stvar, kajti ljudje, ki so pripeljali HSS do takega stanja v kakršnem je danes, ne bodo radi pristali na kako čiščenje, ker jim sedanje stanje najbolj ugaja. Pozabljajo pa, da hrvatski kmet ni tako neumen, da ne bi vedel o raznih intervencijah na vse mogoče strani. Prišel bo čas, ko bodo morali zleisti s hrbita hrvatskega kmeta... Ako se drzne kdo med nami samo malo kritizirati tako postopanje, že tvega, da ga bodo brez milosti in priznanja obsojili in celo izključili iz vrst HSS. Takega upornika takoj proglasijo za »jevtičevca«. Beograjskega plačanca in komunista in sam Bog ve za kaj še vse. Poleg tega mora biti še noč in dan pripravljen, da bo občutil posledice svojega puntarstva na svojem posestvu.

Nov hud potres v Turčiji

Ankara, 25. aprila, br. Davi ob 6. se je občutil v Ankari in v okolici lahen potresni sunk. Ob 9. 15 je sledil močan potres, ki ga je spremljalo močno podzemsko boženje. V Ankari sami potres ni napravil večje škode, pač pa je povzročil huda razjedanja v okolici. Posledno hudo je prizadeto mesto Prištil, ki je skoraj popolnoma v razvalinah. Močnejši in slabši potresni sunki so se ponavljali še ves dan. Med prebivalstvom je zavladovalo veliko vznemirjenje. Kljub neugodnemu vremenu prenočujejo ljudje povečini na prostem.

Nov italijanski rušilec

Palermo, 25. aprila, AA. Včeraj so slovesno spustili v morje rušilec »Grenadirec«.

Patriarh Miron

bo posetil Varšavo

Varšava, 25. aprila, AA. Predsednik rumunske vlade patriarh Miron bo dne 10. maja obiskal Varšavo.

Letalska afera v Belgiji

Bruselj, 25. aprila, o. V vodstvu belgijskega letalstva je nastala afera, ki je izzvala v vsej javnosti silno ogorčenje. Obisti so doglale, da so neki višji oficirji izvršili nedopustne transakcije. Podrobnosti o aferi sicer niso znane, zvedelo pa se je, le, da so vrhovni poveljnik letalstva, njegov pomočnik ter poveljniki pilotske šole v Bruslju odstopili.

Incident v Zagrebu

Zagreb, 25. aprila, o. V stanovanju tajnika Matice Hrvatske, dr. Frana Jelasića, brata pokojnega tajnika dr. Mačkove pisarne prof. Jelasića se je snoči, ko je bila pri večerji zbrana vsa dr. Jelasićeva družina, pripetil incident, ki le po naključju ni imel hujših posledic. Neznanec je ustrelil skozi okno v sobo. Izstrelje je šel tik mimo Jelasićeve glave in se zaril v zid. Dr. Jelasić je o dogodku takoj obvestil policijo, ki je ugotovila, da je neznanec streljal iz revolverja kalibra 7,65 mm. Za enkrat se ni mogli dogotiti, kdo bi bil oddal strel v Jelasićevo stanovanje.

Madžarska : Jugoslavija 3 : 3

Zadnji dan je prinesel Madžarom dve točki

Zagreb, 25. aprila, o. Danes se je zaključilo teniško tekmovalje med Jugoslavijo in Madžarsko za srednje-evropski pokal. Zadnji dan je priselil vso javnost. Jugoslavija je obe današnji single tekmi izgubila, tako da se je tekmovalje zaključilo z rezultatom 3 : 3.

Madžar Asbth je v prvi tekmi premagal Radovanovića v treh setih s 6:2, 13:11 in 6:3, nato pa je še Szegeti porazil Mitlića s 1:6, 6:4, 7:5, 6:1. Ker tekmujejo za pokal po točkah, sta si v tem tekmovalju Madžarska in Jugoslavija priborili po eno točko.

V tekmovalju za srednje-evropski pokal je vrstni red sedaj naslednji: 1. Poljska, 2. Češkoslovaška, 3. Jugoslavija, 4. Madžarska, 5. Avstrija, ki pa je po priključku k Nemčiji, odpadla. Prihodnje tekmovalje za pokal bo sredi avgusta v Varšavi med Jugoslavijo in Poljsko.

★

Beograd, 25. aprila, o. V Beogradu sta bili danes na pravoslavni velikonočni ponedeljek dve prijateljski tekmi. Zagrebski Gradjanski je premagal Baska z rezultatom 2:0 (1:0). BSK pa Jugoslavijo z rezultatom 3:2 (1:0).

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Slaba depresija s pretežno oblačnim vremenom, z dežjem tu pa tam, traja na Poljskem, v Alpah in na Sredozemskem morju. Pritisk je poskočil v ostalih delih Evrope, kjer se je nekoliko zjasnilo. Dokaj toplo vreme v zahodni, južni in južnovzhodni Evropi. Jugoslavija: Jasno sredi države in na severozahodu, kjer je bilo tudi nekoliko nočnega mraza. Oblačno prevladuje v južni polovici. Ponovno se je pooblašilo na skrajnem zahodu, kjer ponekod dežuje. Najnižja toplota Kalinovik —4, najvišja Skopje 17 stopinj.

Zemunska vremenska napoved za 26. april: Prevladovalo bo oblačno v vsej kraljevini. Ponekod bo deževalo, posebno v južnih krajih.

Zagrebska: Nestalno vreme, oblačno, temperature se bodo dvignile. Dunajska: Pretežno oblačno, spremenljivo, od časa do časa dež, nekoliko topleje.

S kitajskih front

Dosedanji vrhovni poveljnik japonskih armad na Kitajskem odstavljen

Sanghaj, 25. aprila, o. Dosedanji vrhovni poveljnik japonske vojske na Kitajskem general Terauchi je odstavljen. Za njegovega naslednika je imenovan general Uočioku. V tujtajšnih političnih krogih je ta sprememba v vrhovnem vodstvu japonske vojske izzvala veliko pozornost in jo splošno tolmačijo kot potrdilo dosele zamačanih japonskih porazov v šantungu.

Nova japonska ofenziva

Sanghaj, 25. aprila, o. Po vesteh iz japonskih virov se je razvnela vzdolž vse fronte na severni obali Jangceja nova japonska ofenziva. Ze danes so Japonci zavzeli po kratki borbi mesto Hohsien.

Japonci prekoračili reko Jangce

Sanghaj, 25. aprila, AA. V nedeljo so Japonci pri Hosijenu 60 km vzhodno od Nankinga prekoračili s precejšnjim številom svojih oddelkov reko Jangce ter prišli

na levi breg. Čete prodirajo proti zapadu v smeri Caohsina.

Bombardiranje Kantona

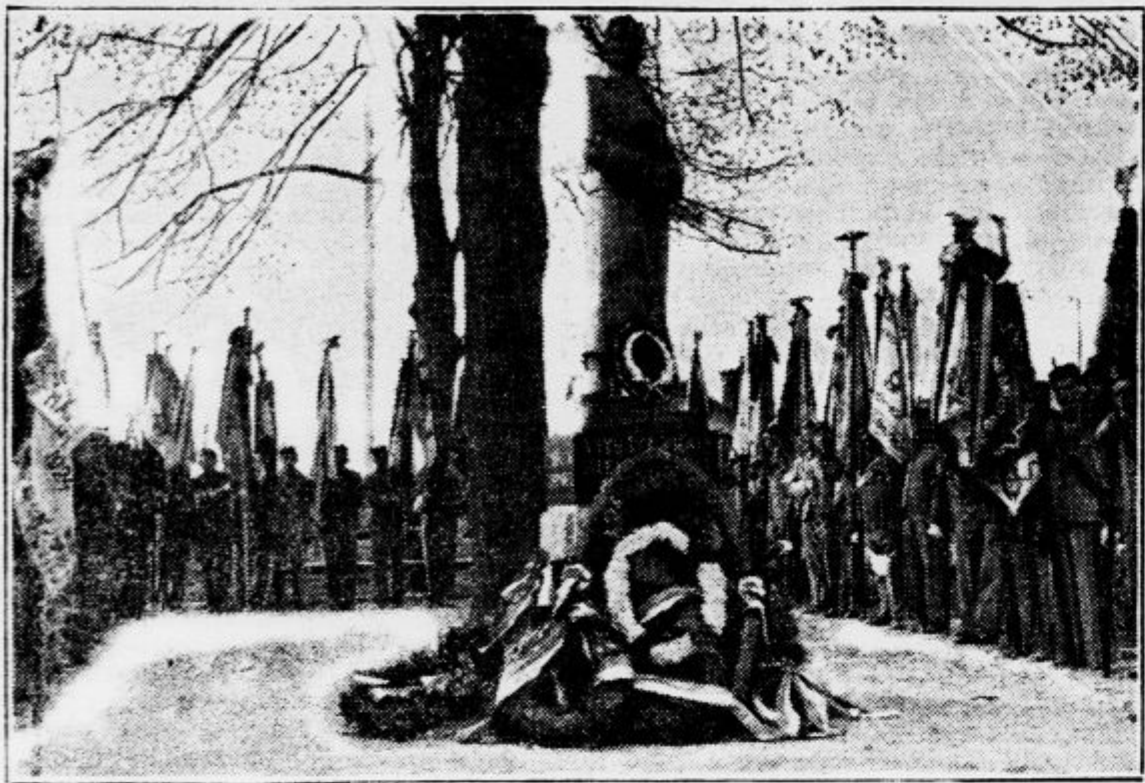
Hanken, 25. aprila, AA. »Central News« poroča iz Kantona: 18 japonskih letal je bombardiralo včeraj Kanton. 4 bombe so padle na šolo v Hoapu na ustju reke. Uničena je knjižnica šole, učenci pa so se pravočasno umaknili v varne prostore. V mestu je bilo ubitih mnogo oseb in mnogo zgradb porušeni.

Hongkong, 25. aprila, o. Japonska letalska eskadrila je napadla dva kitajska potniška parnika in ju močno bombardirala. Parnika sta plula iz Hongkonga proti Macau. Ena bomba je udarila na prvi parnik in ubila na njem okrog 100 ljudi, večina žensk in otrok.

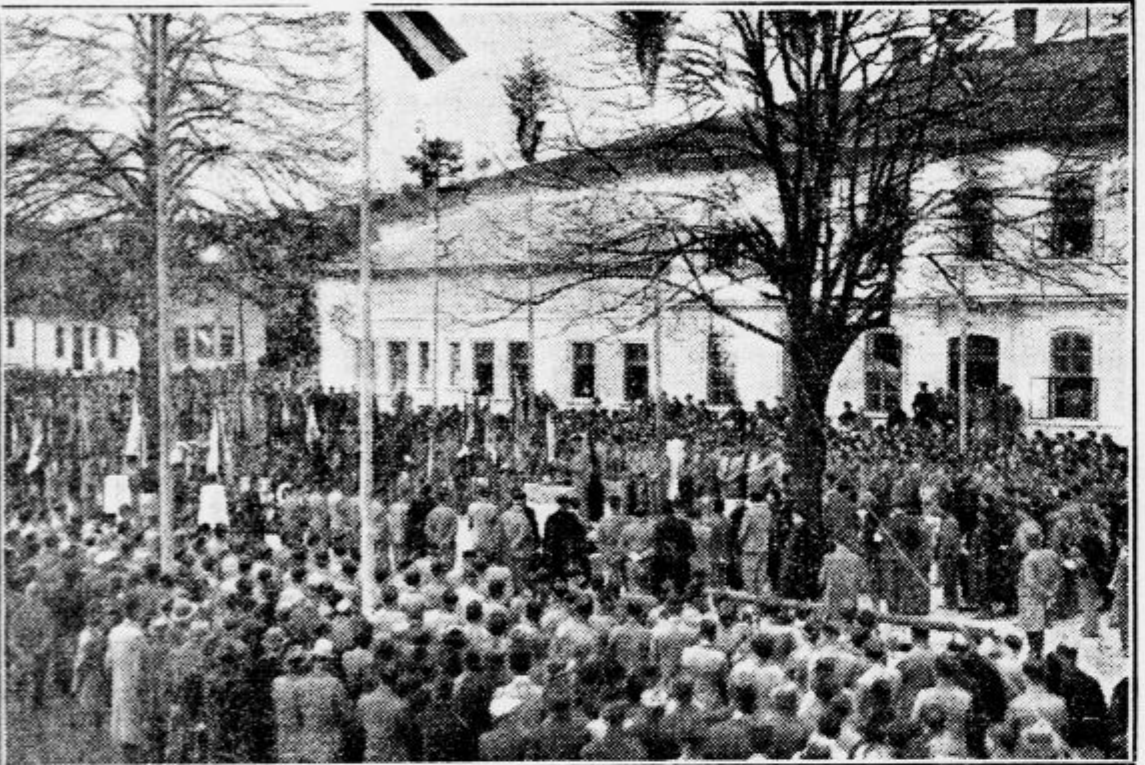
Smrt znamenitega poljskega književnika

Varšava, 25. aprila, AA. V 89 letu starosti je umrl slovit poljski književnik Swietohowski.

Naše Sokolstvo — kralju Zedinitelju

Venec 65 sokolskih praporov okrog kraljevega spomenika

Pogled na del množice ob kraljevem spomeniku

Na celi sokolskega sprevoda stopajo savezni podstarešina b. Gangl, starešina ljubljanske župe dr. Pipenbacher in starešina zagrebske župe dr. Gavrančič

V nedeljo je bila na Rakeku spominska svečanost kakršnih je bilo v Sloveniji še malo. Na Notranjskem pa gotovo nobene Sokolstvo ljubljanske sokolske župe se je poklonilo pred spomenikom kralja Zedinitelja ki je bil lani 17. oktobra odkrit na Rakeku a Sokolstvu udeležba takrat ni bila mogoča.

O nedeljski svečanosti smo obširno poročali v ponedeljskem »Jutru«. Vabilu sokolskega vodstva se je odzvalo nepričakovano veliko število sokolskih pripadnikov, ne samo iz ljubljanske, temveč tudi iz ostalih žup. Zastopane so bile vse štiri

slovenske župe a tudi zagrebska je poslala posebno odposlanstvo z župnim starostom dr. Gavrančičem na čelu. Zato je morala železnica močno povečati vse redne vlake in uvrstiti še dva posebna vlaka, da je spravila vse sokolske pripadnike iz Ljubljane na Rakek. Notranjci in oni z neugodnimi železniškimi zvezami so prišli z avtobusi, in tovarniški avtomobili, iz okoliških krajev pa tudi kar peš.

Rakek se je za svečanost odel v zastave, ki so vihrale skoro z vseh hiš razen s kolodvorov ter drugih javnih poslopij. Dan je bil lep, po večini sončen veter ne pre-

Nagovor prvega podstarešine SKJ Engelberta Gangla

hud. Tako je tudi vreme pripomoglo, da je bil vtis svečanosti še lepši.

Sokolski oddelki so se zbrali pred kolodvorom. Po prihodu zadnjega vlaka iz Ljubljane so se uvrstili v sprevod, v katerem je šlo okrog 3000 članov in članic z dvema godbama in 65 praporov. Enako velika ali še večja množica sokolskih pripadnikov in drugega Sokolstvu naklonjenega občinstva je obrobila v gostih špalirjih prostorni trg pred kolodvorom. Ko se je vrnil sokolski sprevod in so sokolske čete napolnile notranji del trga, je bilo zbranih okoli 7000 ljudi, ki so pobožno prisostvovali nepozabni spominski svečanosti.

Govorila sta starešina ljubljanske sokolske župe dr. Pipenbacher ter posebni odposlanec saveza SKJ in njegov prvi podstarešina Engelbert Gangl. Godba je za uvod zaigrala koral »Duši padlega junaka«, po govoru dr. Pipenbacherja pa »Pesem sokolskih legij«, ki jo je pela z njo vsa velika množica. Ob koncu je godba odsvirala državno himno, nato pa staro sokolsko in slovansko himno »Hej Slovani«, ki so jo zopet peli vsi navzoči.

S svečanosti je bil Nj. Vel. kralju Petru II., starešini Sokola kraljevine Jugoslavije brzojavno odposlan naslednji udanostni pozdrav:

»5259 pripadnikov sokolske župe Ljubljana z odposlanci sokolskih žup Celje, Kranj, Maribor, Novo mesto in Zagreb se ob spomeniku velikega očeta blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja na Rakeku klanjamo njegovemu nesmrtnemu spominu. Obenem mislimo z ljubeznijo in vdanostjo na mladega kralja, ki mu pošiljamo s te pietetne svečanosti iskrene sokolske bratske pozdrave. Naj živi naš mladi kralj! Naj živi dom in rod Karadjordjevičev! Naj živi Jugoslavija! Naj živi Sokolstvo! Zdravo! — Gangl.«

Prvi podstarešina Gangl je položil pred spomenik krasen venec sokolskega saveza. Vence so nato položile še vse slovenske in zagrebske sokolske župe ter vsa sokolska društva na Notranjskem, a tudi mnoga okrožja iz drugih krajev Slovenije, med njimi koroško sokolsko okrožje s skrajne severne meje Dvanajst društev notranjskega obmejnega okrožja je položilo dragocen srebrni venec iz dvanajstih lipovih listov.

Poklonitev sokolstva pred kraljevim spomenikom na Rakeku je bila določena kot pobožna spominska svečanost. Kot taka je tudi potekla. Zato ni bila z njo združena nikakva veselica, zato v sprevodu ni bilo običajnega popevanja sokolskih in drugih koračnic, tudi godba je igrala le resne komade. V popolnem skladu s pietetnim namenom svečanosti so vsi udeleženci pokazali občudovanja vredno disciplino. Reditelji so imeli lahek posel. Vse to pa je pripomoglo da je bil vtis svečanosti tem bolj močnejši in da so bili mnogi ki se med njo niso mogli ubraniti solz.

Nadučitelj Karel Piki

Upokojeni nadučitelj Karel Piki, ki se je po upokojitvi naselil stalno v Ljubljani, praznuje danes 75-letnico plodovitega življenja. Mnogo zaslug si je pridobil zlasti za narodno vzgojo na Dolenjskem in na Notranjskem. Ohranil se je do sedanjih let naravnosti atletske močan.

Po rodu je iz Kozjega, učiteljske pa je končal v Ljubljani, izpopolnjeval se je nato še v tečajih na Grmu in na Dunaju ter slednjič v risarskem tečaju v Gradcu. Prva služba mu je bila v Hrenovcih, onkraj Postojne, nakar so mu potekala bridka leta zavednega slovenskega učitelja skozi polno 40-letno službeno dobo v Nidanem sedlu, na Prežganju, v Št. Vidu pri Stični in slednjič v Šmartnem pri Litiji, nato v Mirni peči, v Suhorju, v Vrbovem, pri Postojni in v Starem trgu, dokler ga ni 1. julija 1926 dosegla upokojitve v Ložu.

Povsod je slovel kot vreden vzgojitelj, kot pravi skrbnik za obče narodno dobro. Pomagal je, kjer je mogel, pri občini ali posojilnici, izkazal se je kot odličen sadjar in vrtnar, zadrugar in lovec in seveda kot prikupen družabnik. Mnogo je užil ljubezni

in spoštovanja, naletel pa je tudi na silne težave in sovražne izpade. Toda mož krepkega značaja je neupogljivo stopal svojo ravno pot. Ostal je prekaljen sokol. V vseh 40 letih učiteljevanja ni poznal »bolezni-

skega dopusta« in ne počitka. Ko se na mejniku tridesetletja tako pogumno vzpenja naprej proti stotici, ga spremljajo tople čestitke številnih znancev, prijateljev in bivših učencev.

Tragična smrt mladega celjskega turista Nad Hudičevim grabnom se je pobil do smrti

Celje, 25. aprila. V nedeljo popoldne je krenil 26letni Josip Ferik, trgovski pomočnik pri tvrdki Rakusch v Celju, z nekim svojim prijateljem v Hudičev graben pri Celju. Okrog 16. sta oba naskočila strmo steno nad Hudičevim grabnom, kjer čisto trenirajo plezalci. Feriku, ki je bil privezan, je visoko v steni nenadno spodrsnilo. Ferik je strmoglavil kakih 15 metrov globoko, treščil z glavo ob skalovno in obvisel nezvesten na vrvi. Njegov prijatelj je hitel na pomoč. Ferka so pozneje spravili do ceste

in ga prepeljali z reševalnim avtomobilom v celjsko bolnišnico. Nesrečen se je pri padcu pretresel možgane in si hudo poškodoval tilnik. Zdravniška pomoč je bila zaman. Danes ob 12.30 je Ferik podlel poškodbam. Pokojni je bil simpatičen mlad mož in navdušen turist, ki je imel za seboj že mnogo težkih visokogorskih tur. Njegova tragična smrt je pretresla vse, ki so ga poznali.

Pokojnemu bodi ohranjen lep spomin, težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

Vlomilska družba prijeta v Studencih Izvršila je v mariborski okolici 24 tatvin in vlovov

Maribor, 25. aprila. Varnostna oblastva so zajela veččlansko tatvinsko in vlovilsko družbo, ki je v zadnjem času izvršila 24 tatvin in vlovov v bližnji mariborski okolici, predvsem v Krčevini, Košakih in Rošpohu. Aretiranih je pet članov te tatvinske in vlovilske družbe, ki je imela svoje tajno shajališče v Studencih pri Mariboru. Izsleditev te družbe je sledila neposredno po vlovu, ki je bil izvršen v Osetovu gostilno na Griču, o čemer smo že poročali in ob kateri priliki so držni vlovilci in tatuni odnesli jestvin. pijače in raznih drugih predmetov v vrednosti okoli 2-3000 dan. Sedaj pa se je ugotovilo, da so odnesli iz Osetove kleti tudi sod vina, v katerem je bilo okoli 60 litrov vino. Oglasili so se tudi pri posestniku ko grmovje, kamor so hodili pri ukradenem vino. Oglasili so se tudi pri posestniku Avgustu Iornetu v Rošpohu, ki so mu odnesli krompirja, sadjevca, okoli 35 kg mesa in druge predmete. Očitno isti vlovil-

ci so se vtihotali tudi v klet posestnika Ivana Haja v Krčevini, ki so mu tudi odnesli večjo količino vina. Ti vlovilci so se potem takem očividno specializirali na jestvine, vino, žganje in sadjevce. Orožniki, ki so našli v Studencih celo skladišče ukradenih predmetov, so aretirance primorali, da so vrnili lastnikom 15 litrov žganja, razne jestvine ter okoli 80 litrov vina. Nekateri od aretirancev so omenjene vlove že priznali.

Posestniki v Košakih, Krčevini in Rošpohu so se ob razkritju omenjene vlovilske družbe precej oddahnili. Preiskava se energično nadaljuje, varnostni organi pa upajo da se jim bo posrečilo zajeti še tudi druge člane te družbe, med katerimi so nekateri silno lepo in gospodsko obloženi.

Od aretiranih so trije člani te vlovilske družbe doma iz Studencev, dva pa iz Kamniškega jarka. Kolovodja teh tatvinskih in vlovilskih pohodov je bil neki Karel Skupet iz Studencev.

Ali je kaj ljubkejšega od negovanih ženskih ust, v katerih se vrsta belih zob biserno blesti! Kako prijetno in simpatično učinkuje človek z lepimi, zdravimi in skrbno negovanimi zobmi! — Najboljše sredstvo za dnevno nego ust in zob je ODOL.

Aromatično varstvo Vaših ust oskrbi na najboljši način ODOL

Dva morilca za dva umora obsojena v Mariboru vsak na dvajset let

Maribor, 25. aprila. Ko sta morilca Ivan Bevardi in Ivan Šajtegla danes popoldne stopila pred sodnike, da izpovesta, kako sta 19. februarja pokončila gradbenega tehnika Stanka Dolničarja in magistratno uradnico Milko Gorupovo, se je poslušalec moral le izpraševati: kakšna so bila pota, ki so privela ta dva fanta na pot tako okrutnega kriminala? Opis njunega dosedanjega življenja nam brž pojasni, da so se tu strnili vsi momenti, ki lahko izpridijo mladega človeka.

Pokojna Milka Gorupova

Ivan Bevardi je nezakonski otrok, ki ga je mati rodila, ko ji je bilo komaj 19 let. Ravno toliko je povohal pujsko gimnazijo, da se je seznanil s slabimi stranmi mesta, kmalu je bil zaradi vlovilnih tatvin izključen iz vseh srednjih šol v državi. Potem se je poizkušal v trgovini, naposled je postal postopač. Njegov tovariš Ivan Šajtegla je takisto iz razbite družine, star je bil komaj 7 let, ko je njegova mati navezala stike z drugim krušnim očetom, ki je bil že desetkrat kaznovan zaradi različnih deliktov. Na Šajtegla je tak zglede seveda brž vplival in fant je bil lani v maju obsojen zaradi štirih vlovov in dveh prestopkov tatvin na 6 mesecev strogega zapora. Tri tedne pred zločinom na Pohorju sta se Bevardi in Šajtegla seznanila. Kakor je pokazalo današnje zasliševanje, sta brž začela snovati najrazličnejše načrte za roparske napade, vlove in podobno, samo da bi kakorkoli prišla do večjega denarja, da bi lahko šla v kino in da bi veseljačila. Šaj sta prav za prav tudi Dolničarja in njegovo spremljevalko šla 19. februarja morit samo zaradi tega, ker je bila sobota in sta se zvečer hotela povešati.

O izsledkih natančne preiskave smo obširneje poročali že v včerajšnjem, ponedeljskem »Jutru«. Vsi tam navedeni podatki so poslužili tudi za sestavo obtožnice. Tu je bilo izpričano — zlasti po ugotovitvah na kraju zločina in pri raztelesenju obeh žrtev — da sta Bevardi in Šajtegla neusmiljeno udrihala po dveh nedolžnih žrtvah, nakar sta si denar razdelila, ostali plen pa zanesla do Bevardijeve hiše. Šajtegla je šel nato spat, Bevardi pa je skril plen pod tla domačega svinjaka, nakar je še ponoči šel na policijsko stražnico na Frankopanovi cesti in je tam lagal, da sta ga dva neznanca okrog 18. ure napadla na Pohorju blizu Mrzlega studenca, pri čemer da ga je eden brez povičja z nožem dvakrat sunil v levo stegno. Bevardi je tako popolnoma sam obrnil nase sum grozovitega zločina pri Sv. Boženku in ko mu je policija v bolnišnici napovedala aretacijo, je vlovila že tudi njegovega tovariša Šajtegla. Kakor sta oba mlada zločinci pri zločinu samem pokazala višek bestialnosti, tako sta v preiskavi pokazala nenavadno veliko mero lažnivosti in podlosti, saj sta iz samega maščevanja zapletla v mrežo preiskave tudi nedolžnega Blaža Šego. Šega 3. marca je Šajtegla pod bremenom skrbno izvedene preiskave moral preključiti vse obtožbe glede Šega in priznati, da ga je lažno obdolžil sodelovanja zgolj iz maščevanja, ker ga je Šega izdal policiji. V današnji, komaj dobro uro

trajajoči razpravi se je odprlo brezno grozotne pokvarjenosti dveh potepuških fantov in njunega okolja. Za dvema silno propadlima mladima človekoma so se za dvajset let zaprla vrata ječe. To ni kazen, marveč skrajno potrebno obvarovanje družbe pred dvema skrajno nevarnima zločincema, ki sta pri pokončenju Stanka Dolničarja in Milke Gorupove kakor tudi v teku današnjega zagovora pokazala, da ni praga, kjer bi se bil vsaj s trohico vesti ustavil njun zločinski nagib.

Sami pravniki v dvorani

Za današnje razpravo je vladalo ogromno zanimanje in so romale proti sodiščnemu poslopju v Marijini ulici od 8. ure zjutraj naprej cele trume radovednega občinstva. Pred sodiščem in na stopnicah pa so bili policijski stražniki, ki so vsakomur prepovedali vstop v sodiščno poslopje, kdor ni imel na sodišču opravka. Zaradi tega se je pred sodiščem zbrala velika množica ljudi, ki jo je morala policija naposled razgnati.

Razprava se je pričela točno ob 10. uri. Morilca Ivana Bevardija in Ivana Šajtegla sta dva jetniška paznika pripeljala vklejena v razpravno dvorano št. 53. v prvem nadstropju okrožnega sodišča, kjer so že zavzeli svoja mesta sodni senat, državni tožilec in branilca. V sodno dvorano so smeli le odvetniki, juristi in sodniki, ki jih je bilo toliko, da je bila razpravna dvorana skoro docela napolnjena. Bevardi in Šajtegla sta stopila pred kazenski senat v dokaj čednih oblekah. Oba sta visoko ra-

Pokojni Stanko Dolničar

ščena ter prav dobro izgledata. Šajtegla je bil sicer nekoliko blede, Bevardi pa precej rdečelice. Senatu je predsedoval s. o. s. dr. Tombak, prisednika sta bila s. o. s. dr. Čemer in Lečnik, obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Dev, dočim je Šajtegla branil odvetnik dr. Šnuderl, Bevardija pa odvetnik dr. Stanjko.

Po formalni ugotovitvi identitete Bevardija in Šajtegla je državni tožilec dr. Dev prečital 14 strani obsegaajočo obtožnico in je čitanje trajalo pol ure. V obtožnici, ki je bila skrbno sestavljena, je državni tožilec podrobno orisal ves zločin in ozadje roparskega umora.

Ivan Bevardi izpoveduje

Sledilo je zaslišanje prvega obtoženca Ivana Bevardija:

Predsednik: Bevardi, sišal si obtožnico, kaj praviš k temu?

Bevardi (z bolj tišim glasom): Kriv sem toda ne tako kakor stoji v obtožnici. Priznam, da sem s sekuro udaril pokojnega Dolničarja, toda k zločinu me je nagovarjal Šajtegla.

Predsednik: Nikar se ne zagovarjaj tako nesmiselno. Ko si zadnjič bil pred sodiščem, bi ti morali dati dve leti in ne 2 meseca, pa bi morda ta zločin izostal. Povej, kako sta izvršila zločin?

Domače vesti

Bevardi: Prosim, gospod predsednik, da smem zagovor predčitati. Sem si ga namreč napisal.

Predsednik: Ne, to ne gre, kar povej, kako je bilo!

Nato je Bevardi v daljših izjavah opisal, kako sta zločin pripravila in izvedla: »19. februarja sva šla s Sajteglo, ki sem ga spoznal šele tri tedne pred tem, na Pohorje z namenom, da bi oropala kakšnega turista, da bi prišla do denarja. Na to idejo me je spravil Sajtegel, ki ni imel nobenega denarja in bi se bil šel rad zabavati, ker je bila ravno sobota.«

Predsednik: Ali sta se že dalj časa bavila z mislijo, da bosta izvršila rop?

Bevardi: Da, Sajtegel me je že 14 dni nagovarjal, da bi napadla kakšnega smučarja, ter mu vzela denar. Rekel je tudi, da bi v Vetrinjski ulici napadla nekega starišarja, o katerem ve, da ima mnogo denarja, baje 40.000 dinarjev. Tega starišarja bi napadla v veži ter ga pobila na tla, nato pa bi mu odvzela denar in ostale dragocene stvari. Tudi je Sajtegel predlagal, da bi oropala nekega znanega čevljarja.

Predsednik: Zakaj potem tega nista storila?

Bevardi: Jaz si nisem prav upal, ker sem se nekoliko bal.

Predsednik: Pokojnega Dolničarja in Gorupovo pa sta si upala umoriti? Kaj bi pa storila, če bi vaju kdo pri tem zalotil?

Bevardi: Najbrže bi Sajtegel še tistega ubil!

Predsednik: Tako! Kako pa sta nesla morilsko orodje na Pohorje?

Bevardi: Jaz sem imel sekuro pod sukno, prav tako Sajtegel železni bat.

Predsednik: Kako pa sta izvršila napad?

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

Bevardi: Dogovorila sva se s Sajteglo, da bo on dal znak za napad in sicer s kašljanjem. Ko sva Dolničarja in njegovo spremljevalko dvakrat prehitela, sva ju čakala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala. Sajtegel je naenkrat zakašljala, nakašala.

* Zdrnuženje »Masaryk« v Beogradu, o katerega ustanovitvi smo poročali, je izvolilo naslednji upravni odbor: predsednik zdravnik dr. Nikola Vučetić, podpredsednik prof. Miljenko Vidović in Milan Marjanović, tajnik dr. Džoka Jovanović in meščansko-šolski učitelj Jovan Šepa, blagajnik pa načelnik finančnega ministrstva Josip Konečni; nadzorni odbor tvorijo: upokojeni general Joksinić, bančni upravnik Evgenij Kiklič in odvetniška pripravnica Olga Bandičeva. Častno razsodišče tvorijo prof. Petar Ilić, publicist dr. Juraj Tomić in tajnik pravosodnega ministrstva Vid Vujanović. Namen združenja »Masaryk« je: buditi, razvijati in krepiti v zasebnem kakor v javnem življenju našega naroda duh resnice, pravice, vestnosti, točnosti, poštenosti, človečnosti, srčnosti, vzajemnosti, sodelovanja, naprednosti in prosvetljenosti in to na osnovi vrlin, ki so v skladu z duhom našega naroda. Čim se v katerem kraju sestane najmanj 10 članov, lahko ustanovijo kolektivno združenje »Masaryk«. Pisarna združenja je v Beogradu, Kralja Milana ulica 34, telefon 20-253.

Harris tweed
ročno tkano 110.-
75 cm širine
za sportne obleke za gospode
in za damske kostume

Sportni fresko
150 cm šir. 170.-
v izrazitih novih barvah
Manufaktura
SOUVAN
MESTNI TRG 24.

* Prva mednarodna zrakoplovna razstava v Beogradu. Ze davno nam je bila potrebna velika razstava, ki bi mogla pokazati ves razvoj našega letalstva ter zavzeti najširšo javnost za zrakoplovstvo. Krajne organizacije Aerokluba so v svojem področju pridobile še lepe letalske tekme in propagandistične prireditve. A vsi taki posamezni letalski dnevi ne morejo prikazati vsega razvoja zrakoplovstva v naši državi. Za prireditve v velikem obsegu, združeno a koristno javno manifestacijo, doslej sploh nismo imeli primernega prostora. Zda pa je taka razstava omogočena na beograjskem sejmišču. Od 28. maja do 13. junija bo na vsem področju beograjskega sejmišča prirejena prva naša zrakoplovna razstava, pri kateri sodelujejo naši Aeroklubi, poveljstvo vojnega zrakoplovstva ter vsa naša aeronavtična industrija. Na zanimivo in važno razstavo bomo še opozarjali.

* Ne 550, temveč 550.000. V poročilu o obnem zboru Protituberkulozne lige, ki smo ga objavili v ponedeljski izdaji, je ostalo dvojno nerodnih pisnih ali tiskovnih napak, ki jih je pozoren čitatelj najbrž lahko že sam opazil in razločeval. A jih točnosti na ljubo vendarle še popravljamo. Tako je šefzdravnik dr. Neubauer z Golnika v svojem govoru navedel, da je danes približno 550.000 prebivalcev Slovenije pod zaščito dispanzerjev (ne samo 550) kar bi bila pre malo preškrbena številka. In naši dispanzerji so lahi izvršili okrog 4000 pnevmatirsov in drugih manjših operativnih posegov (ne dispanzerjev).

Pri ljudeh nagnjenih k maščobi, se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenčica kot zanesljivo in prijetno učinkovito sredstvo za iztrebljanje, ki se more tudi dolgo uporabljati brez posebnih diet. »Franz-Josefova« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

* Odstotno zaračunavanje napolnine v hotelovskih restavracijah. Skladno z odredbo kraljevske banke uprave, s katero se je odredila uvedba odstotnega zaračunavanja napolnine kot nagrade strežnikom osebu, se to po odloku generalne direktorije drž. železnice od 1. maja dalje ubirala največ 10% napolnine tudi v hotelovskih restavracijah: Ljubljana, Zidani most, Maribor, Celje, Čakovec, Jesenice, Pragersko in Rakov. Ta način ubiranja napolnine se bo vršil samo do goslov, ki bodo postreženi za mizo. Goslov pa, ki bodo postreženi stoje neposredno pri bifejih, kioskih ali ob vlakih, se napolnine ne bo priračunavala. Vsako jemanje napolnine je pod predno sankcijo predvidenih v čl. 12. točka 5. Uredbe o pomočnem osebu prepovedano.

Zaslišanje je bilo končano ob 11. uri, nakašala s sledil podojci državnega tožila dr. Deva, odvjetnika dr. Šnuderla in dr. Stanjka. Senat se je nato umaknil k posvetovanju, ki je trajalo 10 minut, nakašala je predsednik senata dr. Tombak razglasil sodbo, po kateri sta oba kriva v smislu obtožbe in se obsodila Ivan Bevardi in Ivan Sajtegel vsak na 20 let roblje. Sodbo sta oba zločince, ki nista kazala v teku razprave nobenega kesanja, smehljaje sprejela. Ob koncu je predsednik še dejal, da bo zastavil ves svoj vpliv, da bosta oba kazni do zadnje minute odsedela in ne bosta deležna morebitne amnestije. Slično je poudaril tudi državni tožilec dr. Dev, nakašala sta jetniška paznika oba zločince, spravila nazaj v celico.

PRI SELITVI LAHKO MIRNO SPITE,
če poverite selitev strokovnjaško izkušenim delavcem. — Kadar se selite, obrnite se vedno na trvdko
Spedicija Turk — Ljubljana
MASARYKOVA 9, TELEFON 21-57.
Tudi premož vami hitro in za mal denar pripelje na dom.

* Za spomenik Viteškega kralja v Mešički dolini so doslej prispevali: v Črni: občina 5.980 din, rudarji 596, družstva 450 din, ostali 500, skupno 7.526 din. Na Heleni: šolsko društvo 500, rudarji 774,50, skupaj 1.274,50. V Mezeči: rudnik 35.000, generalni ravnatelj 7.000, nameščeni 5.400, rudarji 3.575,50, občina 1.000, šola 300,50, ostali 468, skupaj 52.799 din. V Žerjavu: razna društva 4.254, nameščeni 7.400, delavstvo 7.499,75, skupaj 19.213,75. Narodni tabor na Poljani je dal 13.087,25, Prevalje in Poljana: razna društva 900, ostali 5.145,50, skupaj 6.045,50. Nadalje: Guštanj 819, Kozlje 40, Dravograd 582,50, St. Danijel 262,25, ostali kraji 743, obresti Poštne hranilnice so 5.787,90. Skupni dohodki znašajo torej 108.180,65, izdatki pa 3.550,63. Imovina dne 12. aprila 1938, je znašala 104.340,02 din. Akcijski odbor poziva vse krajevne poverjenike, da z novo silo delovanje poživijo, da to tako čimprej dosežejo plemeniti namen.

* Vegetarijanci v Zagrebu imajo že 10 let svojo organizacijo. Na 10. glavni skupščini so zdaj njeni odborniki naglašali, da se vegetarijanski pokret lepo širi med mladino. Glavna skupščina je pozdravila bratsko organizacijo, ki je bila lani ustanovljena v Be

Gospodarstvo

Razvoj zaposlenosti v Jugoslaviji

Zadnje mesece smo poročali o naglem nazadovanju števila zavarovancev pri krajevnih organih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Tako smo ugotovili, da je od decembra lani do januarja letošnjega leta število zavarovancev pri vseh okrožnih uradih padlo za 52.168, medtem ko je lani znašal v tem mesecu padec 38.534, predlanskim pa 23.109. Nadalje smo ugotovili, da je od avgusta lani do januarja t. l. število zavarovancev nazadovalo za skoro 100.000 (točno za 99.277), kar znatno presega običajen sezonski padec, kajti v letu 1936/37 je od avgusta do januarja nazadovalo število zavarovancev za 47.128, leto prej pa za 38.379.

Po večmesečnem trajnem nazadovanju se je februarju stanje zboljšalo. Po najnovejših podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je od januarja do februarja število zavarovanih članov naraslo za 30.670 (lani je v istem mesecu znašal prirastek 9.821). Navzlic temu znatnemu prirastku v februarju pa znaša padec članstva v primeri z lanskim avgustom še vedno 68.607 nasproti 37.307 v istem razdobju pred enim letom in 33.740 v istem razdobju pred dvema letoma.

V mesecu februarju je bilo pri vseh krajevnih organih Surozja zavarovanih 652.444 delavcev in nameščencev, kar pa

je navzlic nazadovanju zaposlenosti v drugem lanskem polletju še vedno za 45.658 ali za 7,5% več nego lani v istem mesecu. Pri iskanem okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani je bilo v februarju 90.092 zavarovancev, to je za 8031 ali 8,9% več nego pred enim letom.

Od posameznih gospodarskih panog kaže v primeri z lanskim februarjem največji prirastek gozdno-žagarska industrija, kjer je bilo letos v februarju za 11.098 zavarovancev (za 25,1%) več nego v lanskem februarju. Povečanje števila zaposlenih delavcev v tekstilni industriji v primeri z lanskim februarjem znaša le še 2588, to je 4,5%.

V primeri z lanskim februarjem kaže največji odstotni prirastek okrožna urada v Osijeku (plus 13,7%) in v Beogradu (plus 11,5%). Padec zavarovanih članov pa izkazujejo okrožni uradi v Skoplju, na Sušaku in v Sarajevu. Povprečna dnevna zavarovana mezda, ki je znašala v januarju 23.10 din, je v februarju padla na 22.94 din, pri tem pa je bila kakor prejšnji mesec za 1,37 din višja nego pred enim letom. Skupni zaslužek zavarovancev pa je dosegel v februarju vsoto 374,2 milijona din nasproti 327,2 milijona v lanskem februarju.

Frankov (32,2). Med izdatki družbe tvorijo ki so lani znašale 11,1 milijona din (prej 6,3 milijona din (4,4), odpisi 3,0 milijona din (3,0), obratni izdatki 5,7 milijona din (5,5), izdatki za tečajne razlike pa 4,7 milijona din (4,2).

Pred trgovinskimi pogajanjimi z Nemčijo

Nemčija se pripravila na novo ureditev svojih trgovinskih odnosov s posameznimi državami, ki je postala potrebna sprito priključitve Avstrije k Nemčiji. Kakor zatrjujejo sedaj v Beogradu, bo Jugoslavija ena izmed prvih držav, ki se bo pogajala z Nemčijo glede nadaljnjih trgovinskih odnosov. Nadalje zatrjujejo, se bodo trgovinska pogajanja pričela že 2. ali 3. maja v Berlinu. Na delegacijo bo vodil pomočnik zunanega ministra Milivoj Pilja in bo delegacija ob koncu tedna že odpovala v Berlin. Pričakovati je, da bo v Berlinu razširjen dosednji nemško-jugoslovanski trgovinski in plačilni sistem tudi na avstrijsko področje, kar pa seveda ni lahko izvesti glede na zamenjalni ključ med šilingom in marko.

Gospodarske vesti

Potreba pocenitve električnega toka v Ljubljani. Cena električnemu toku v Ljubljani je že dolgo vrsto let skoro neizpremenjena, zlasti cena toka za razsvetljavo. V Ljubljani je bil električni tok vedno precej dražji nego v Mariboru, pri tem pa še vedno cenejši nego v drugih velikih mestih naše države. Zadnja leta pa so cene električnemu toku v drugih velikih mestih, zlasti v Beogradu, Zagrebu in v vojvodinskih mestih, prav občutno znižali in danes spada Ljubljana pri nespremenjeni ceni že med mesta z razmeroma najvišjo ceno. Nedavno je Novosadska električna d. d. ponovno znižala cene električnemu toku. Družba objavlja sedaj zanimivo primerjavo novosadskih cen za električni tok s cenami v drugih velikih mestih naše države, iz katere sledi, da je električni tok v Novem Sadu danes že cenejši nego v Ljubljani, medtem ko je bila tarifa za električni tok v Novem Sadu še pred leti izredno visoka, kar je dalo Novosadčanom povod za številne pritožbe na najvišja mesta. Po podatkih, ki jih objavlja Novosadska električna d. d., znaša danes cena električnemu toku za privatno razsvetljavo v Zagrebu 4 din, v Novem Sadu in Beogradu 4,50 din, v Ljubljani in Subotici 5 din, v Skoplju 5,50 din in v Osijeku 8,20 din za kilovatro uro. Za pogon znaša normalna tarifa v Zagrebu 2 din, v Beogradu 2,40 din, v Novem Sadu 2,50 do 3 din, v Ljubljani 2,75 din, v Osijeku 3 din, v Skoplju 3 do 4 din in v Subotici 4 din. Zanimivo je, da je v nekaterih mestih tarifa za državne ustanove precej višja nego za privatne potrošnike. V Beogradu morajo državne ustanove plačati 6 din za kw uro, medtem ko znaša tarifa za privatno razsvetljavo le 4,50 din. V Osijeku pa računajo državnim ustanovam celo 11,30 din za kw uro. Tudi v Skoplju in v Novem Sadu morajo državne ustanove plačati višjo tarifo nego privatniki, nižja pa je tarifa v Zagrebu, kjer plačajo državne ustanove le 3,50 din za kw uro, medtem ko je v Ljubljani tarifa za razsvetljavo pri vseh potrošnikih enaka in znaša 5 din.

Nova oslabitev francoske franka. Sredi aprila se je pod vtisom nove vlade v Franciji tečaj francoske franka na zunanjih borzah precej ustalil. Toda že v preteklem tednu je znova prišel popuščati. To popuščanje se je zadnje dni še poglobilo. Preteklo sredo je deviza Pariz notirala v Curihu 13,70, v četrti 13,64, v petek je popustila na 13,51, v soboto pa kar na 13,12 in včeraj na 13,08. O vzrokih tega novega popuščanja francoske franka se na mednarodnih borzah mnogo razpravlja. Širijo se vesti, da pripravlja francoska vlada novo devalvacijo franka, in sicer v razmerju nasproti funtu na 170 do 180 frankov za funt (sedaj znaša relacija okrog 160 frankov).

Borze

25. aprila

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi nekoliko pocenili in so se trgovali po 8,68, medtem ko je bilo za angleške funte povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu stanejo avstrijski šilingi 8.6350 in grški benci 28,75. Beograjska borza danes ni poslovala. Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri mirni tendenci trgovala po 480. Promet je bil še v 7% blazovim posojilu po 92 in v 6% beguških obveznicah po 94.

Budimpeštanska terminalska borza (25. t. m.). Tendence slaba. Koruza: za maj 13,72 — 13,73, za junij 13,80 — 13,81.

DEVIZE

Ljubljana, Amsterdam 2413,66 — 2428,26 Berlin 1743,03 — 1756,91, Bruselj 7431,44 — 736,51, Curih 996,45 — 1003,52, London 215,91 — 217,97, New York 4302,25 —

4333,57, Pariz 190,67 — 183,11, Praga 150,93 — 152,04, Trst 227,44 — 230,52. Curih, Beograd 10, Pariz 13,08, London 21,6975, New York 435, Bruselj 73,40, Milan 22,90, Amsterdam 242,10, Berlin 175, Dumaj, bankovci 52, Stockholm 111,8250, Oslo 109,0250, København 96,8750, Praga 15,15, Varšava 81,90, Budimpešta 86,50, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 480 — 482, za april — maj 480 — 482, 4%, agrarne 62,25 — 63,25, 4%, sverne agrarne 62 den, 6%, beguške 93 — 94, 6%, dalm. agrarne 92 den, 7%, invest. 98 — 100, 7%, stabiliz. 98 den, 7%, Drž. hip.

Prvi nastop „Slovenske scene mladih“

Krstna vprizoritev Mrakovega „Čajkovskega“

Celje, 23. aprila. »Slovenska scena mladih« iz Ljubljane, ki se je pred nekaj meseci osnovala, je stopila v petek 22. t. m. v Mestnem gledališču v Celju prikratk pred javnost. Ta igralska skupina mlade generacije, ki jo vodi pisatelj Ivan Mrak, hoče gojiti slovensko avantgardno dramo in si ustvariti svoj igralski slog z enostavnim in iskrenim podajanjem, brez šablone in posnemanja številnih gledaliških vzorov in sistemov. Ker stoji ta skupina na stališču, da je patos izvor vsake umetnosti, hoče poudarjati ravno patetičnost. Izblikovati hoče tipični slovenski igralski slog, ki se naj v marsičem razlikuje od igralskih slogov drugih kulturnih enot in narodov. Pojav je zanimiv, zlasti ker izhaja od mladih idealistov in gorečih pripadnikov gledališke umetnosti.

Za svoj prvi nastop si je izbrala »Slovenska scena mladih« novo himnično dramo Ivana Mraka »Čajkovski« in jo vprizorila v Celju kot krstno predstavo. Pisatelj Mrak je prikazal v svoji drami v šestih slikah tragiko življenja velikega ruskega skladatelja Petra Iljiča Čajkovskega, njegovo osamelost sredi človeštva ter njegovo končno kapitulacijo pred življenjem okrog njega in porajajočim se novim. Drama je pisana bolj epično kakor dramatsko. Močnih zunanjih efektov je v njej malo, v glavnem je prikazana psihoška in delno tudi socialna stran dogajanja. Vso dramo pa preveva neko svetožalje, ki je izraženo po večini v dialogih in vsled premale razgibanosti dejanja skorajda utruja. Snov pa je izdelana v enotni liniji in tudi posamezni liki so dobro karakterizirani.

banke 100 den, 7%, Blaz 93 — 92,50, 5%, Blaz 96,50 — 98; delnice: Narodna banka 7325 den, PAB 224 den, Trboveljska 192,50 — 200, Gutmann 60 — 65, Narodna šumska 20 bl, Sečerača Osljek 105 — 130, Dubrovačka 400 dcn, Oceania 601 den, Jadranska 375 — 405.

Blagovna tržišča

2170

Chicago, 25. aprila. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 83,375, za junij 81, za sept. 82. + Winnipeg, 25. aprila. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 122,25, za junij 112,125, za okt. 89,875.

Kožne odprlinice so sedaj proste in zelo sprejemljive.

Opazujte dobro svoj obraz pa boste videli, kako lecitin in kolesterin Solea mila in kreme pomlajujeta spomladi Vašo kožo. Kakor žamel bo postala mehka.

SOLEA
Milo in krema

Rojica. Deputacija učiteljskega združenja je v soboto pri njem na Viču. Začasna upraviteljica gospa Tarina Juvancova je g. Rojicu poklonila umetno akademsko slikarja Franceta Koširja, ojmato sliko šole in stanovanjskega posipaja, kjer je g. Rojica zadnja leta deloval. Izročeno mu je bil tudi spominski list s podpismi vseh članov učiteljskega zbora.

Šl. — Po vionu v hranilnico v železnih. Kakor je »Jutro« že v nedeljo beležilo, je bil tega vionu takoj osušen neki mladši krošnjar, ki se je zadnje dni potikal po Seiški dolini. Zdal je že povsem dogmalo, da je vion zagrešil mladi neznanec. Dan pred vionom so ga videli ljudje, kako se je vozil po Seiški dolini, s kosom in si je lahko stavbo dobro ogledal. V železnih je tudi prenočil in sicer v hiši, kjer je nato bila blagajna oplenjena. Na vion se je gotovo dobro pripravil, saj je ključke na dvonih vratih na hodniku zvezal, da ne bi mogel nihče nepričakovano na hodnik v I. nadstropju. Dan po vionu so osušenega krošnjarja opazili v Škofji Loki, od koder je nato izginil. Orožniki vestno nadaljujejo zasledovanje.

Jubilejni turnir LŠK

Ljubljana, 25. aprila. Tudi v današnjem 14. kolu so bile skoraj vse popoldne končane partije remis. Vsi ki upajo, da se bodo plasirali med nagrajene, nočejo še v poslednjem trenutku s preveč forsirano igro pokopati svojih nad in se zato raje zadovoljeje z remijem.

Najprej sta končala dr. Vidmar in Pire in sicer že po dobri uri. Laskerjeva varianta damskega gambita je kmalu poenostavila položaj. V izenačeni končnici sta se nasprotnika v 36. potezi sporazumela za delitev točke. Potezo več je trajala kraljevske indijske partija med Bröderjem in Szabojem. Slednji je z Grünfeldovim načinom kmalu izenačil stanje in po generalni zamenjavi nastala končnica enakih lovcov, ki sta jo dala za remis. Tot je igral silijankino naproti Steinerju slabo in je bel že v otvoritvi dobil kmeta. Po zamenjavi dam je Steiner obdržal lovski par, ki je popolnoma obvladal pozicijo. Pritisk belega je postal zmerom silnejši, črni je izgubil še dva kmeta in je moral v 37. potezi kapitulirati. Steiner si je s to zmago zagotovil prav lepo mesto med nagrajenimi. Dr. Tartakower je kot bel nasproti Vidmarju ml. spel izbral staromodno otvoritev. Po Zuckertort-Rettjevi otvoritvi je partija pozneje zavila v Tarraschevo obrambo. Vidmar je nadigral svojega velemojstrskega nasprotnika in je v končnici dobil kmeta, stari rutiner pa je zavil v trdnjavsko končnico in dosegel po 46 potezah delitev točke. Foltys je kot črn izbral proti Furlaniju francosko partijo. Bel je dobil močan napad na črno rohadno krilo in je potisnil Foltysa povsem v obrambo. V napadu pa Furlani ni našel najmočnejšega nadaljevanja in je zaradi tega Foltys svoj položaj tako popravil da je bel v 27. potezi pristal na remis.

Ve ostale partije so bile prekinjene. Dr. Trifunović ni mogel v Caro-Kanovi partiji doseči nasproti Nedeljkoviću ničesar ker se je črn izvrstno branil. Igra se je kmalu razvila v popolnoma izenačeno končnico, ki ne obeta več kakor remis, kljub temu pa jo hoče Trifunović nadaljevati. Kostić in Sorli sta igrala škotsko partijo. Po zamenjavi dam je Sorli s svojimi figurami obvladal vse strateško važne točke in mu bel nikjer ni mogel do živega. Kostić je nato poizkusil prodor na kraljevem krilu in je spravil Sorlija v hudo časovno stisko. Partija je bila prekinjena v nekoliko boljši poziciji za Kostića, čeprav je materialno stanje enako. Damski gambit med Preinfalkom in dr. Astalošem se je razvil v težko pozicijsko igro. Preinfalk je odklonil v prilično enakovredni poziciji ponujeni remis je pa takoj nato zaradi napake izgubil kmeta. Ob prekinitvi ima Astaloš kmeta več, s čimer pa njegova zmaga še ni gotova stvar.

Obe prekinjeni partiji 13. kola med Szabojem in dr. Trifunovićem ter med Totom in Kostićem sta se pri nadaljevanju končali remis. V tork je prost dan in bodo nadaljevali nedokončane partije prejšnjih kol, v sredo pa bo zaključno kolo po nekoliko izpremenjenem časovnem redu. Igralo se bo namreč od 8 do 13 in od 15 do 17.

Dva nemška balona na čsl. tleh

Praga, 25. aprila. AA. Vremenske neprilike so prisilile dva nemška balona, da sta pristala na češkoslovanskih tleh. Eden se je spustil na zemljo pri Tuhošišju, drugi pa pri Georgswaldu na severnem Češkem. Tudi poljski balon Mošice je moral pristati na češkoslovanskih tleh blizu meje. Vsi piloti so po izvršenih običajnih formalnostih krenili dalje v svoje države.

Uspeh čsl. letalca

Pariz, 25. aprila. AA. Češkoslovanski letalec Novak je dosegel drugo mesto na včerajšnji mednarodni tekmi v letalskih akrobacijah. Prvi je bil Nemec Hagenbrunn s 785 točkami, Novak pa ima 776 točk.

Naša vojaška delegacija v Italiji

Littoria, 25. aprila. AA. Jugoslovanski pomorski odposlanstvo z admiralom Polićem na čelu si je včeraj ogledalo Littorio in dela pri izuševanju pontinskih močvirij. Gosti so izrazili veliko navdušenje za sijajno delo režima.

4 tihotapci utonili

Split, 25. aprila. o. V bližini Preka so našli ribiči neko prevrnjeno jadrnico. Ko so jo spravili na kopno, so našli v njej pet vroč sladkorja. Oblasti so dognale, da je bil sladkor vtihotapljen iz Zadra. Vse kaže, da je ladjo v soboto na morju prevrnila silna burja in da so tihotapci utonili. Danes opoldne je prispela vest iz Primorja, da je bila jadrnica last nekega tamkajšnjega domačina, ki ga skupno s tremi njegovimi tovarniši že nekaj dni pogrešajo.

Zdravje kupujete,

ako zahtevate samo »OLLA« kot dokazano najboljšo in najzanesljivejšo. Pri imitacijah je morda zaslužek prodajalca večji nego pri

najbolj znane svetovne znamke. Vsaka solidna trgovina te stroke Vam bo izročila original »OLLA«, ako v interesu svojega zdravja zahtevate izrecno »OLLA« in manj vredne imitacije zavrneta.

Dragocena slika

V neki holandski družini, ki prebiva v Parizu, so odkrili original »Večerje v Emavsu«, enega najlepših del Jana Vermeera, slovitiga holandskega slikarja. Prodali so jo za več nego milijon frankov muzeju v Rotterdamu

Skrivnost „Sive sove“

Indijanec ali belokožec? — Mož, ki je ščitil živali in pisal ter predaval o njih

Smrt slovitega Indijanca »Sive sove« ali Va-Sa-Kvon-Azina, kakor so ga imenovali, je iz očipvskega rodu, je v Londonu izževal prepis o izvoru tega moža. Prepirajo se namreč o tem, da-li je

Siva sova

bil Siva sova res Indijanec in to vprašanje zanima londonske dnevnike trenutno bolj nego kakršne koli diplomatske afere

Siva sova, ki so ga pokopali te dni v Narodnem parku princa Alberta v ka-

nadski državi Saskatchewanu, je bil znamenit prvobornik za ohranitev živalskih vrst, ki jim preti pogin. Napisal je o tem več knjig in predaval je o stvari po Zedinjenih državah ter Angliji. Kralj Jurij V. in kraljica Mary sta ga sprejela v Buckinghamski palači. V zadnjih desetih letih je bil nameščenec kanadske države v velikih zaščitnih ozemljih te dežele.

Njegov londonski založnik se ga spominja v dnevniku »Times«. Opisuje ga kot odkritostnega, ravnega Sloveka, ki mu je bila življenjska naloga, zbuhati sočutje za živali. Rodil se je v Arizoni kot sin nek-ga indijanskega stezosiedca in neke apašnje. V mladih letih je potoval s cirkusom Buffala Billa. Njegova žena je bila Ocipjevka. V letih 1907. do 1914. je bil v Severnem Ontariu kanuvec in vodja za iskalce srebra in kobalta. Vojsne se je udeležil na francoski fronti in je bil večkrat ranjen. Pozneje je živel spet kot gozdovnik in se je v drugič poročil s polnokrvno Irokezino.

Drugi pa ne v rajejo tem podatkom o izvoru Sive sove in pravijo celo, da je bil pokopnik — slepar. Znani londonski listi objavljajo neko izjavo dveh starih gospodov Belaneyev, ki sta pravitela, da sta teta Sive sove. Njegovo pravo ime je bilo Archibald Stansfield Belaney in njegov rojstni kraj Hastings na Angleškem. Že v mladosti je kazal nenavadno naklonjenost do živali in je igral »Indijanca«. Ko mu je bilo 17 let, je odpotoval v Kanado. Od tist ga časa dalje se navedbe obeh žensk krijejo z založnikovimi navedbami.

Trenutno ni mogoče dobiti dokazov ne za eno ne za drugo mišljenje, kajti mož bi bil po svoji zunanosti lahko severni Evropec ali pristen Indijanec. Pa naj je bil to ali, čno gotovo je bil velik mož, ki je vedel za kaj se v življenju bori

Max Planck osemdesetletnik
Iz življenja slovitega utemeljitelja nove fizike

23. let in je prešlo 80 let od kar se je v Kiehu rodil Max Planck ustanovitelj kvantne fizike. Rodil se je 23. aprila 1858 kot sin učeniške družine v Monakovu in Berlinu. Je študiral matematiko in naravoslovne znanosti, v starosti 21 let je z doktorstvom delom o drugem temeljnem stavku mehanike toplotne teorije zbudil pozornost strokovnih krogov. Do l. 1885. je deloval na monakovskem vseučilišču, potem je predaval teoretično fiziko v Kiehu in bilo mu je komaj 30 let, ko je prevzel po Kirchhoffu vodstvo za vodo za teoretično fiziko v Berlinu.

L. 1900. je povzročil pravi prevrat v fiziki s svojo kvantno teorijo. Vse snovi so sestavljene iz majhnih delcev, ki jih imenujemo atome. Fizikalne spremembe, ki jih opazujemo na velikih telesih, so posledica sprememb v atomih. Planck je odkril neznanost število, ki je na bistveno več kot eno izraženo, to kar se dogaja v atomih. Odkril je tudi formulo, v katero je mogoče določiti obliko atomskih nihanj. Po njegovi teoriji se spreminjanje v oddajanje toplotne energije po nihanju atomu ne dogaja enakomerno temveč v velikostih, ki je predpisana na v poročilih, v poedinih kvantih kakor je to on imenoval.

Sprva si je Planckova kvantna teorija le počasi utirala pot, potem pa je tudi eksperimentalno raziskovanje atomov našlo dotike

s to teorijo in l. 1911. je mogel Rutherford dobiti prvi nazorni vpogled v notranjo zgradbo atomov. L. 1918. je podelil Plancku za kvantno teorijo Nobelovo nagrado za fiziko in je dokončno utemeljilo njegovo svetovno slavo.

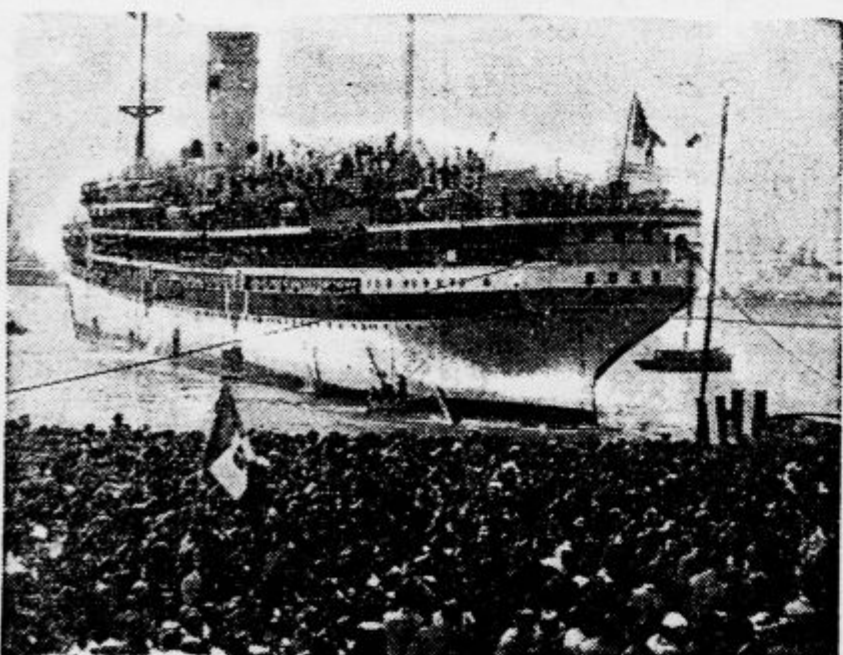
Ladja z vijaki ob straneh

V bližnjih dneh bodo na Angleškem splovili nenavadno ladjo. Ta ladja bo imela namreč vijake ob svojih straneh. Ti vijaki bodo rabili tudi za krmarjenje in drugo krmila sploh ne bo. Novi parnik, ki si ga je dala zgraditi železniška družba Southern Railway za promet med Lyngtonom in otokom Wightom, se bo imenoval »Lyngton« in ga gradi neka ladjedelnica v Dumbartonu. Prednost nove konstrukcije je ta, da s more ladja obratovati poljubno tudi če so vodne prilike zelo omejene.

Veliki dobitek za poročni dar

Nenavadno naključje se je primerilo te dni v Parizu. Neki delavec je svoji hčeri za poroko daroval srečko, ker drugega pač ni imel. Črt leta pozneje je ta srečka zadela glavni dobitke.

Povratek italijanskih prostovoljcev

Italijanski parnik »Aquila« je pripeljal v Napoli 2500 ranjenih italijanskih prostovoljcev, ki so se borili v Španiji. Ljudstvo jim je priredilo navdušen sprejem

Najprvo oproščena, potem obsojena

Brnsko vrhovno sodišče se je bavilo te dni zopet s afero Marije Velgove, ki je v marcu 1936. s pomočjo brezposelnega livarja Vaclava Černega pobila in nato v kopalni kadi utopila svojega moža, upokojenega sodnega svetnika Velga iz Brna. Černega je porota, kakor se bodo naši bralci morda še spominjali, lanskega februarja obsodila na 30 let ječe. Vprašanje o Marijini skrivni pa je zavrnilo z devetimi proti trem glasom in so jo zato oprostili.

Proti tej razsodbi sta se pritožila tako Černy, ki je bil v preiskovalnem zaporu po ekusil samomor in je oslepel ter državni tožilec. Vrhovno sodišče je obsodbo Černega potrdilo, glede Velgove pa je odredilo ponovno razpravo. Pri tej razpravi so porotniki s sedmimi proti petim glasom zanimali vprašanje o tem, da-li je Velgova umor naredila, pač pa so soglasno pritrdili vprašanju, ali utegne biti vsaj od daleč sokriva. Na podlagi tega izreka jo je sodišče potem obsodilo na 12 let težke ječe. Vložila je priziv, ki ga je vrhovno sodišče sedaj zavrnilo. Končno odločitev pa bo sporočilo pismo.

Vlomilci odnesli carske dragulje

Tolpa vlomilcev je vdrta ponoči v počitniško hišo sira Harolda Wernherja v bližini Londona. V hiši je bilo ob času vloma samo služabništvo. Zjutraj je edea izmed slug od kril da je neka okenska šipa razbita. Takoj nato je našel še druge sledove vloma in na zadnje se je izkazalo da je šlo vlomilec v prvi vrsti za dragocene predmete, ki jih je bila lady Wernherjeva, ena izmed hčera bivšega ruskega velikega kneza Mihaela, podedovala po svoji materi. Osebe je takoj pozvalo policijo, ki pa doslej vlomilcev ni mogla izslediti.

Spomin na pokol carjeve družine

V Pragi je umrl Ipatjev, lastnik hiše, v kateri so boljše-viki pomorili carjevo družino

V Pragi je umrla med ruskimi emigrantskimi krogi znana osebnost, nekdanji višji trgovec Nikolaj Nikolajevič Ipatjev, lastnik tiste hiše, v kateri so boljše-viki 16. julija 1918. pomorili carjevo družino. Ipatjev je kmalu po prevratu pobegnil na Češkoslovaško in je živel odtlej stalno v Pragi.

Ipatjev je pogostoma govoril o svojih hiši, ki je prešla v svetovno zgodovino. Velika palača z leseno ograjo je rabila carjevi družini in številni straži v tedanjem usodnem času kot bivališče. Na dvorišču je zadnji car pogostoma sekal drva, med tem ko je carica s svojimi otroki pogosto sedela na trasi pod radovednimi pogledi stražnega moštva.

Od tu so hoteli nekateri privrženci omogočiti carjevi družini beg. To namero pa so boljše-viki odkrili in se je njihova čujnost potem podvojila. Komisar Jakovlj v je šilil, naj bi carjevo družino ustrelili, ker se je bilo bati, da bodo bele čete zavzele Jekaterinburg, kjer je stala hiša Ipatjeva. Med tem ko s je Trocki pogajal z nemškim zastopnikom Mirbachom, pa je izvedbo te namere zadrževal z vsakovrstnimi izgovori, se je zgodila tista usodna izmenjava brzojavk med Jakovljem in predsednikom osrednjega izvršilnega odbora Sverdlovim. Te brzojavke so zapečatile usodo carjeve družine.

V noči 16. julija so to družino pod prevezo, da jo morajo spraviti na varnejši kraj, odgnali v kletni prostor, na kar je vstopil komisar s šestimi vojnimi ujetniki in carja tir njegove s strel iz samokresov pomoril po besedah: »Nikolaj Aleksandrovič, hoteli so vas osvoboditi. Prisiljeni smo zato, da vas ustrelimo.« Samo velika knežinja Anastazija se je skušala skriti za blazinami. Kakor znano, se je pred leti pojavila neka ga. Čajkovska, ki je trdila, da je istovetna z veliko knežinjo Anastazijo in da se je na čudežen način rešila. Trupla umorjencev, med ka-

Florentinec naprodaj

Na amsterdamskem diamantnem trgu ponuja Otton Habsburški naprodaj enega izmed najbolj znanih diamantov iz avstrijske krone. Toskanca, ali kakor se je imenoval prej, Florentinec. Diamant se slovi samo zavoljo svoje lepe obrubenosti in čiste, citronovne rumene barve. Cenijo ga na okroglo 30 milijonov dinarjev.

Diamant je prvotno kupil Karel Drzni v Brüggeju, z burundskega dvora je prišel v Milan v roke vojvode Sforze. Sforzovi dediči so ga prepustili papežu Juliju II. Od Vatikana ga je kupil cesar Maksimilijan in šele cesar Fran Jožef ga je dal vdelaati v avstrijsko krono. Cesarica Zita ga je l. 1918. taje odnesla s seboj in če je vest iz Amsterdama resnična, tedaj bo delila pač usodo drugih znamenitih diamantov, ki so po vojni orešili v roke finančnih magnatov, kakor je preklestvo obloženik Modri diamant, ki ga ima sedaj petrolejski kralj Deterding, ali ruski kronski diamant Orlov, ki so ga celo razdvojili da so ga lažje prodali.

Ljubezen in petrolej

V malem finskem mestu Aboju se je zgodil zločin, pri katerem sta dve ženski dohili smrtno nevarne opekline, storilec pa je zgorel.

Kuharica nekega restorana je imela razmerje z mladim moškim, ki mu je zavoljo njegovega neznanega ljubosumja dala »dovo«. Mož je poskusil večkrat, da bi se z dekletom pogovoril, pa ga ni hotela niti videti. Te dni je vdril v kuhinjo restorana in je kuharico, kakor tudi gospodinjico, ki je stala pri ognjišču, polil s petrolejem. V naslednjem trenutku se je petrolej vnel, ženski sta se spremenili v živi plamenici. Ljubosumnež je kuharico še dvakrat sunil z nožem v hrbet. Ko so gasilci ožgnili ohlajali, so našli pod ruševinami zgorelo truplo mladega moža. Obe ženski ležita eiser nevarno ožgnani v bolnišnici vendar upajo, da jima bodo rešili življenje.

Nove švicarske znamke

Švicarska poštna uprava je izdala novo serijo znamk, ki predstavljajo novo palačo Društva narodov in Mednarodnega urada za delo

Smrtonosno rekorderstvo

Angleški motorni dirkač Eric Fernihough je prispel v Budimpešto, da bi na popolnoma ravni cesti iz madžarske prestolnice do Szegeha prvoklasni brzinski rekord Nemca Henneja, ki znaša 297,503 km na uro. Že pri prvi vožnji pa je motor eksplodiral, ko je vozilo drevilo z brzino skoraj 300 km. Fernihougha je tresčilo proti nek-mu drevesu in mu je razbilo lobanjo. Odpejali so ga v Budimpešto, a je v bolnišnici umrl.

21 Rembrandtovih del uničenih

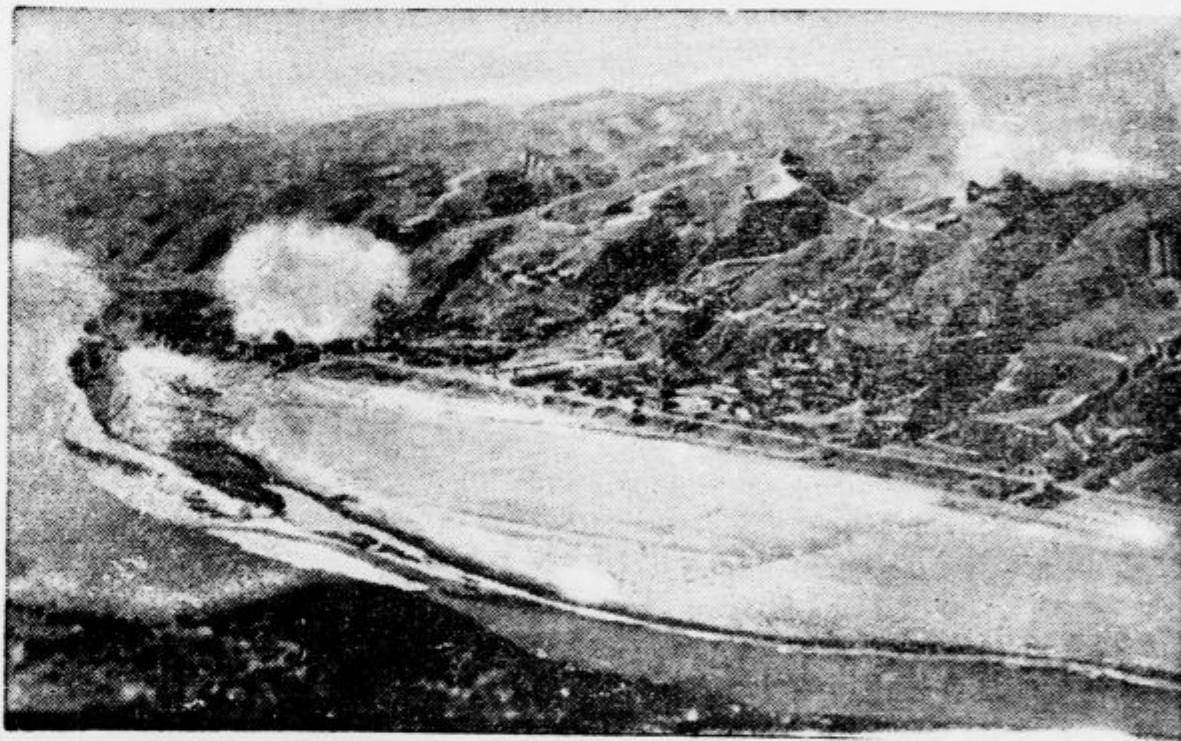
V sloviti štokholmski Widstrandovi zbirki bakrorezov, ki obsega 40.000 kosov, je nastal požar, ki je ožgal vso zbirko. Le s težavo je uspelo ogenj obvladati, toda 2000 del je bilo uničenih. Med tem deli je tudi 20 izvirnih Rembrandtovih radirank in prvi tisk »Doktorja Fausta«. Ogenj je uničil nadalje šest Dürerjevih bakrorezov, eno radiranko Lukasa van Leydena in več del Andresa Zornu.

Henry Ford

ameriški avtomobilski kralj, ki je pred kratkim slavil svojo zlato poroko v Londonu, je prejel od predsednika Roosevelta povabilo, naj pride k njemu na razgovor glede izboljšanja kritičnega gospodarskega in socialnega položaja, v katerega so zasle Zedinjene države. Ford je že odpotoval v Ameriko

Pogled na šansijsko gorovje

v katerem prede japonskim četam čedalje hušja zavoljo neprestanih napadov kitajskih četnikov

Finance kanadskih petorčic

Oliver Dionne, oče slovityh kanadskih petorčic, je po svojem odvetniku zahteval sodno preiskavo o finančnem položaju svojih otrok. Dionne se je od vsega pričetka pritoževal, da so mu odvzeli nadzorstvo nad petorčicami, katerih imetje cenijo ta čas na 750.000 dolarjev. Pred kratkim je sicer priznal, da bi dekletca brez nadzorstva oblasti ne ostala živa, a si sedaj želi, da bi vzrasla v njegovi hiši z drugimi otroki. Zdi se, da odloča glede njegove nevolje tudi versko vprašanje. Dionnovi so namreč francoskega porokla in katoliki pa jim ne more biti prav, da odločajo o vzgoji petorčic angleško govoreči protestanti.

Avstralski letalec Broadbent

Je izboljšal dosedanja rekord na progi Avstralija—Anglija za 12 ur 53 minut

A NEKDOTA

Izdajatelj novega leksikona se je obrnil nekoč do znanega francoskega naravoslovca Cuviera s prošnjo, naj mu pove, ali je definicija, da je rak majhna, rdeča riba, ki hodi nazaj, pravilna.

Cuvier mu je odpisal: »Spoštovani gospod! Čestitam Vam za Vašo presenetljivo jedrnatost in jasno definicijo raka. Dovolite mi k temu samo pripombo, da rak nikakor ni vedno majhen, drugič, da je rdeč le, če ga skuhamo, tretjič, da ne spada med ribe, čeprav živi v vodi, in četrtič, da nikoli ne hodi nazaj!«

VSAK DAN ENA

»S tem imamo velike uspehe. Prodajamo ga na tucate!«
»Nu, in kaj stane tucat?«
(Ric et Rac)

Kulturni pregled

»Madame sans gene« v glasbeni priredbi

Sardoujeva veseloigra »Madame sans gene«, ki jo je svoj čas ljubljanska drama uspešno uprizorila, je doživela sedaj pri nas tudi kot opereta svojo premiero. Da jo je občinstvo sprejelo dokaj hladno, temu ni kriva glasba in le deloma snov, temveč predvsem izvedba.

Glasbeni priredba skladatelja B. Grūna in literarni predelava H. Weigela ima naslov: komedija z godbo. Torej predstavlja »Madame sans gene« v novi obliki in obliki, obenem kot nekaj nov tip operete, ki pušča veselost njegovo literarno učinkovitost, glasba pa služi za melodramatska podpiranja, spremlja Janšone in kuplete ter pripravlja in razprda med dejanji in scenami nastrojena. Glasbene točke B. Grūna so pisane za skriti orkester, ki so mu pridana jazz-glasbila. Zvok tega glasbenega telesa zna skladatelj izvrstno izrabljati, tako da je vedno v polni meri kos svojih nalogi. Maslena trobica intonirajo manjšemu, ko se približajo ljudske trume in jo pojo pri naskoku Tuilleries, hudomušni lagor spremlja kuplete komplotnika — Fouchéja, mehko se preliva gozda in saksofon v ljubzenskih sprevih in urno se flauta druži s tolkali v živem francoskem valčku. Melodijske tvorile in harmonska sredstva Grūnove glasbe ne presegajo okvira današnje operetne glasbe, pač pa je muzikalna plat okusna in apartna ter ob vsej, v opereti pa običajni površnosti v izrazu prijetno topla.

Snov dejanja je delno zgodovinska. Preprosta pariška perica Katarina se zalubi v vročih dneh leta 1792 ko besni v Parizu revolucija, v serž na Levebura. Kot markotenderica se pridruži v tovarišiji svojega ljubčaka pohodu zmagovalne francoske armade. Ko se Lefebvre proslavi in prejme za svoje zasluge maršalski rang ter vojvodski naslov, mu njegova besedična žena Katarina, ki se nikako ne počuti dobro na gizevnem dvoru, hude nepravice in pregrevanje. Pa ne le njemu. S svojim neotesanim, toda odkritim in samozavestnim nastopom žali Napoleonovi sestrini in obrne nase pozornost samega imperatorja, ki spozna edelnost v njej ono čisto dekle, ki mu je svoja redno nosila oprano perilo, čeprav ga kot utog mlad oficir nikdar ni točno plačeval. S svojo priložno razsodnostjo reši Katarina ljubljeno cesarico grofu Neippergo, življenje in odvrne Napoleona od nepremišljenega dejanja. To ji

vrne imperatorjevo naklonjenost in moči položaj. »Madame sans gene« je v tej sezoni poleg »Amazonk« in »Gorenjskega slavčaka« tretji komad lažjega značaja, ki vsebinsko navezuje na dvorske in državne razmere. Zabavljivo občinstvo je menda trenutno nenaklonjeno takim suletom. In zares se v inozemstvu ponekod že dalje časa odvračajo od takih snovi in takega obravnavanja suletov (n. pr.: Voskovec in Werich v Pragi). Ker manjka v novi priredbi Madame sans gene balet in so posebno proti kraju komada ansambli redki, učinkovitega finala pa ni, je bil za gledalca težje zanimanja dramatski potek sam, ki je ostal zanimiv in konstanten.

Izvrstne tonfilmske operete so izoblikovale dve tipa predavanja glasbenih točk: brezhibno izsolano petje ali pa šarmantno, dobro artikularno recitiranje. Oboje je v naši domači opereti na nezadostni stopnji. Poleg tega je moderna opereta bolj plod civilizacije in salonskega parketa, kakor pa kulturna stvaritev in zahteva v svojem sedanjem stadiju okusnost in uglajenost, pa najsi bo sujet navidez še tako grob. S tem dejstvom morajo računati prevajalec, režiser, dirigent in igralce. Zato je potrebna v tem pogledu večja pažnja.

Obsežno vlogo Katarine kot perice in vodkinje je igrala in pela ga. Polibeva ognjevitost in v vnu. Podrta je neotesana in frivolnost preproste žene, ki se mora sukati po pravilnih etiketah na gizevnem dvoru in je na splošno odobravanje uspeha tam, kjer so igrala in pevka sredstva bila v skladu z dobro voljo. Strunnega vojaka Lefebvra ki tudi kot vojvoda ne pozabi na osnovne dolžnosti svojega stanu, je podal g. Zupan. Zdi se mi, da je g. Peček najbližji tistemu predavanju kupletov, ki je nevsiljeno pa razumljivo in zabavno. Njegov Fouché je pravi priključen priljubljenec, ki ga ne vidita do uspehov vest in ponos, temveč dober nos. V ostalih vlogah so nastopili gg. Gorski, Janko, ga. Smekolova, gđ. Japljeva in še mnogi.

Režijski so potrebni še malhi popravki, glasbeno vodstvo pod taktirko ravnatelja g. Poliba je bilo tako zelo, kakor ga pri operetah sicer nismo vajeni. Da nepravilna akustika našega opernega gledališča, slo krije petje in govor, je že znana ovira. P. S.

Povojni slovaški roman

O povojnem slovaškem romanu je izšla pregledna, slovaški spisana študija Andreja Mrázja v praskem založništvu Fr. Borovčy kot 15. zvezek zbirke »Postavy a dilci«, ki jo urejuje Josef Hora. V uvodu označuje Mráz glavne smeri novejših slovaških proze in takoj ugotovi, da v novejšem slovaškem literarnem razvoju ni bil roman dominantna literarna zvrst. V romantični dobi je prevladala poezija, proza je imela bolj vzgojni značaj, pa tudi doba realizma, čigar glavni predstavitelji so bili sicer prozaisti, ni bila v znamenju romana, marveč poezije.

Moderni slovaški roman je ustvaril Svetozar Hruban. Vajanský, čigar dela imajo po svoji kompoziciji in tematski značaj romanizma in realizma. Vajanský in njegovi epigoni so se izogibali zgodovinskih motivov in so raje opisali sodobnega življenja, s čimer so pripravili pot novi generaciji, ki je oblikovala svoja dela iz slovaške stvarnosti. Kakor na vseh drugih področjih slovaškega življenja pred vojno, se kaže tudi v romanu narodno-obrambno stremenje. Pa tudi po vojni se ni slovaški pisatelj slepo pokoraval evropskim literarnim modam. Tudi se ni izogibal prečim sodobnim problemom in ni ustvarjal v svetu individualistične osamljenosti, ampak je hotel biti soustvarjalec nove stvarnosti. Med tem ko so predvojni pisatelji (Kukučín, Hviezdoslav, Timrava) hoteli, da ohrani vaško občestvo svoje stare življenske oblike, ker so bili prepričani, da so te najboljše garancije za nadaljnji ožbi narod, stremi povojni romanopisec, da se ljudstvo prebudi iz življenja, da se prilagodi k besedi in da se udeležuje v vseh oblikah, ki jih ustvarjajo nove razmere. Ta klic po razgibanosti in stremenje po včlenitvi v širše občestvo v nagli razvoj novega življenja, dajeta osnovni ton povojni slovaški prozi.

Mráz nam nato predstavlja vodilne slovaške romanopisce in spretno karakterizira njih delo. Po Kukučnu, ki je L. 1907 pretrgal vse literarne in osebnostiške slovaško in se preselil v južno Ameriko, toda po vojni zopet vstopil na literarno področje s tremi obsežnimi romani, v katerih je slovaški realizem povedal še zadnje, kar je mogel povedati, se Mráz ustavlja na romanih Ladislava Letá-Jégé. Ta je sicer že v devetdesetih letih opozoril nase s študijo o Zolaju, v kateri je branil naturalizem, toda šele mnogo pozneje je aktivno posegel v razvoj slovaške proze z romani, ki odkrivajo motivno in tematično nova obzorja v moderni

slovaški literaturi. Od starejših pisateljev ocenjuje Mráz še zgodovinske tendenčno-vzročne romane Martina Razusa, na kar nas seznanja z novo povojno generacijo, ki jo predstavljajo pisatelji vojnih romanov Hrušovský, okusu občinstva ustrežajoč pisec romanov iz mestne sredine Urbanovič, dalje Kavce, Jesenský, zlasti pa J. C. Hronský, Milo Urban, Peter Jilemnický in Gejza Vamoš.

Med tem ko je Hronský pesnik slovaške vasi in pozablja ob njeni idilični lepoti na nedavne groze in sodobna vrenja, se avtor »Živega biča« M. Urban poglavlja v življenje vasi, ki ga slika z mogočno epično širino v času vojne in po prevratu, ko mu je stik z mestom daljši povsem nove oblike. Marksistično usmerjeni Jilemnický posveča glavno pozornost sodobnim slovaškim socialnim problemom. Vamoš pa najrajši črpa iz področja psihopatologije, zlasti iz temnega sveta splošnih zablod.

Mráz nam predstavlja še vrsto novih imen pisateljev, ki so obogatili sodobno slovaško prozo s številnimi romani in nam približali sliko slovaške sedanjosti. Na koncu študije pa podaja nekaj splošnih dognanj, ki utegnejo zanimati tudi slovaškega čitatelja: »Na svoji današnji razvojni stopnji se nahaja slovaški roman na razpotju. Oblikovalno in plodno je izžiral veliko možnosti in navezovanja na predvojno situacijo našega romana in stoji sedaj na pragu novih razvojnih nujnosti. Za njegov nadaljnji razvoj bodo povojne izkušnje in pridobitve močna opora. Domače ozadje bo gotovo stalno več pridobivalo z intenzivnejšim stikom z literarnimi osvoboditvami svetovnega romana. Slovaška se močno in organsko včlenja v evropski kulturni ritem. Na literarnem področju se to ne bo pokazalo kot pasivna priključenost k dominantni lastnostim tujih literatur, temveč si bodo slovaške literarne manifestacije, izkoriščajoč vse leposlovne in idejne značilnosti tujih literatur, ustvarile možnosti prikazati dejstva naše literarne rasti polnejše, nujnejše in umetniško poudarjenjše.

Mrázovo študijo je izdala češka založba. Slovaška literatura je našla po prevratu v Pragi svoj drugi dom. Največja praska založništva Melantrich, Mazák, Borovčy, Orbis in dr. so izdala velik odstotek slovaških knjig. V Pragi izhaja slovaška literarna revija, v čeških revijah in dnevnikih stalno čitaš slovaške članke. Kdor pozna kulturne, zlasti pa seveda gospodarske češko-slovaške stike po vojni, se samo čudi dogodkom zadnjega časa...

Zapiski

»LJUBLJANSKI ZVON« 3 — 4

Pravkar izišli 3.—4. zvezek »Ljubljanskega Zvona« prinaša na uvodnem mestu aktualna razmišljanja Zvonovega urednika, pisatelja Juša Kozaka z značilnim naslovom »Pred dejstvi«. Mile Klopčič je prispeval iz svoje nove lirčne zveze ciklus treh pesmi »Indija Koromandijca«. Tone Šifer se v daljšem »Pismu s Sorškega polja« bavi z vprašanjem bistva in funkcije kulturnega fonda ali zavesti psihološke eksistence naroda, ter z raznimi drugimi vprašanji, ki se tičejo današnjega in bodočega slovenskega življenja. Zaključuje se novela Antona Ingoličja »Tam gori za hramom...«, ki prav živo karakterizira mentaliteto štajerskih nomadov in odpira pri tem nove, značilne poglede v življenje preproste slovenskega ljudstva v siromašnih Halozah. Prav sedaj, ko so problemi naše meje in renegatske zopet postali pereči, je Ingoličeva novela vredna posebne pozornosti. Kajti: Koliko Jellachevogov še živi med nami in celo menijo, da nemstvo potrebuje njihove »Zlahtne krvi in renegatske značilnosti«! — Pisatelj Juš Kozak opisuje v daljšem sestavku »Zimska fata morgana« svoje vtiske z obiska Prage, doživlja njenih lepote in srečavanja z živimi dokazi kulturne veličine in moralne sile češkega naroda. Je to eden najlepših spisov o Pragi, kar jih je bilo kdaj spisanih v našem jeziku in ne dvomimo, da bo prav v teh časih sprejet z zanimanjem in odobravanjem.

Ivo Brnčič priobčuje prvi del svojega zanimivega »Dnevnika iz jettinice«, Alfonz Gspan je zastopal z lirčno pesnijo »J. M. R. P.«, nadaljuje se pa Oskara Savlija stališčno »podrta razprava« »Narodnostno stanje v Juljski Krajini in Beneški Sloveniji v letu 1921«. Ljeto Zupane je prispeval pripovedno »Dvorščak«. Marijan Lipovčev kritično razlaga položaj in razmere pri našem vodilnem gledališču v članku z naslovom »Ljubljanska opera v krizi?«, medtem ko se Vladimir Pavšič znova bavi z

umetniškimi in dramatičnimi problemi Zupaneve tragedije »Veronika Deseniška«. B. Borko je prispeval krajši članek o Nušiču in beležko o češkem pesniku in esejistu Otokarju Fischerju. K. Dobida se bavi z razstavo Zenske male antante v Ljubljani, Bratko Kreft pa priobčuje prvi del svoje študije o ruskem dramaturgu Vsevolodu Majerholdu.

Med knjižnimi, ocenami je objavljena Pavšičeva kritika Kreftove »Velike puntarije«. A. Budal omenjuje Potrčevega »Sinac« in Goliceve »Lisnice«. Vl. Pavšič se bavi s knjigo Mare Husarje »Živa plamenica«. K. Dobila glasila prenovitev šentpeterske cerkve, kronst pa objavlja po Ameriškem družinskem koledarju »počitke o slovenski rodbini Volk«, ki je dala Ameriki dva priznana likovna umetnika. Leonarda in Stephana A. Douglasa. Zvezek zaključuje daljši obračun Antona Čevrka s kritiko njegove »Teorije primerjalne aterarne zgodovine« Fr. Petretom.

Dr. Privisla Grisogona, Ujedinjena Jugoslavija. (Od plemenitih regionalnih koncepcij do nacionalne države). Pod tem naslovom je pravkar izšla v tisku Narodne tiskarne v Ljubljani razširjena izvirna izdaja spisa dr. Privislava Grisogona, ki je v češkem prevodu z naslovom »Sjednocena Jugoslavije« vzbudil zaslužen pozornost. Odlični politik in diplomat razpravlja v tej knjigi o celotni problematiki našega narodnega in državnega življenja. K tej pomembni publikaciji se vrne v prihodnjih dneh z obširnimi referatoma, za danes samo opozarjamo nanjo.

Prejela 36 letnice smrti dr. Valtarsarja Bogišča. Odbor dubrovniških meščanov in kulturnih in nacionalnih društev bo priredil pod vodstvom Matice Srpske v Dubrovniku dne 1. maja slovesno komemoracijo ob tridesetletnici smrti velikega jugoslov. znamenitika dr. Valtarsarja Bogišča. Teža dne dogodke se bo vrnil skupen obisk groba in spomenika dr. Bogišča v Cavtatu, zvečer pa bo v dvorani dubrovniškega poveljskega društva »Sloga« komemoracija akademija.

S P O R T

Tri izdatne zmage v prvenstvu LNP

Na čelu tabele se je še bolj krepko usidral Čakovečki ŠK, ki mu najbrže ne bodo več oteli podsavezne prvenstva

V naslednjem objavljamo še nekatere podrobnosti z nedeljskih tekem, ki so morale zaradi pomanjkanja prostora počakati na današnje izdajo:

V Mariboru

Za prvo letošnje gostovanje ljubljanskega Hermesa v Mariboru je vladalo veliko zanimanje, tako da se je zbralo na stadionu Zelezničarja okoli 1000 gledalcev, ki so bili priča krasne in zaslužene zmage Zelezničarja. Na igrišču je v nedeljo vladal popoln red in ni prišlo niti do najmanjšega incidenta, kar je predvsem zasloga sodnika g. Vebeta iz Celja, ki je imel napeto in ogorčeno borbo popolnoma v svojih rokah.

Na stadionu Zelezničarja se je obenem odigrala tudi odločilna tekma v mariborskem II. razredu med Lendavo in Slavijo, ki se je končala z zmago Slavije 1 : 0 (0 : 0). So z zmago si je Slavija utrla pot v I. razred LNP. Po tej tekmi sta nastopili moštvi Zelezničarja in Hermesa.

Niti največji optimisti niso pričakovali, da bo Zelezničar svojega današnjega nasprotnika odpravil s tako visokim rezultatom. Zelezničar je nastopil v precej spremenjeni postavi ter je uvrstil predvsem stare, izkušene igralce, ki so predvajali igro, kakor v dobrih časih. Domače moštvo se je odlikovalo zlasti z dobrim in koristnim startom, izredno poštvalnostjo in brezprimernim elanom. Vsi deli moštva so bili izenačeni in ni bilo v njem nobene slabe točke. Zlasti napad je vzorno igral in smiselno kombiniral ter — kar je glavno — streljal iz vsake pozicije. Pa tudi krilci so to pot izenačili s svojo dobro igro, zlasti glede podpiranja napada. Obramba je svoje delo dobro opravila, le na trenutke sta bila branilca nekoliko prepočasna. Vrata je bil z ozirom na to, da že nad leto dni ni igral na tem mestu, prav dober.

Hermesani so se predstavili kot borbeno moštvo, ki tudi nekaj zna. Njihovi napadi so bili vedno nevarni, toda njihov napad ne razpolaga z zanesljivim strelcem, ki bi znal izkoristiti zrete prilike. Poraz, ki so ga v tej igri doživeli, sicer ni v skladu s potekom igre. Rezultat je posledica depresije Ljubljancanov, ki je trajala 5 minut, v katerih so Zelezničarji zabili kar štiri gole. Najboljše moči imajo Hermesani v obrambi, predvsem v vratarju, ki je zlasti v prvem polčasu branil nekatere težke stvari. Krilci so igrali preveč defenzivno, zaradi česar je napad precej trpel.

Tekma sama je bila od začetka do konca zanimiva in napeta borba dveh skoraj

enakovrednih nasprotnikov, od katerih je imel zmagovalec boljši napad in zaradi tega tudi zaslužen zmagal.

Prvi gol je zabil v 20. min. Habht, nakar je v 30. min. Košenina s prostim strelom s kazenske krč izenačil. Pavlin je v 43. min. postavil na 2 : 1. V drugem polčasu je Ice v 10. min. izenačil. V 15. min. je branilec Hermesa zrušil Pavlina v kazenskem prostoru, nakar je sodnik upravičeno diktilar enajstmetrovko. Prvič je streljal Pavlin, sodnik pa jo je dal ponoviti in Štifter je zopet dosegel vodstvo za domače. V 17. min. je bil Eferl uspešen, v 18. min. pa je Habht postavil na 5 : 2. V 20. min. je Lešnik na 6 : 2. V 40. min. je Ice znižal na 6 : 3. V 43. min. pa je Lešnik dosegel končni rezultat 7 : 3.

Predtekma med mladino Zelezničarja in mladino Maribora se je končala z 2 : 2 neodločeno.

V Celju

Finalna tekma med Mariborom in Celjem se je vršila v nedeljo na Glaziji ter ji je prisostvovalo okoli 400 gledalcev. Končala se je z nepričakovano, toda zasluženom zmago gostov.

Moštvo Celja je dolgo ni nudilo tako slabe igre, kakor to pot. Edina dva igralca, ki sta bila zares na mestu, sta bila oba branilca. Napadalna vrsta je igrala brez sistema in volje, pa tudi krilska vrsta je močno »plaval«. O točnem podajanju žoge in smiselni kombinaciji skoraj ni bilo govora. Celjski napad tudi nima nobenega strelca.

Maribor je postavil enajstmetrovko, ki je pokazala lepo tehnično znanje ter tudi glede starta in elana znatno prekašala Celjane. Da ni bilo dobrih in poštvalnih celjskih branilcev, bi bila zmaga lahko še večja.

Celjski so takoj začetoma začeli krepko napadati ter si ustvarili v prvih 10 minutah tri zrete prilike, ki pa so ostale neizrabljene. V 16. min. je Mariborčan Vesnaver po lepi akciji zabil prvi gol za goste. Po tem uspehu so Mariborčani prešli v premoč, celjsko moštvo pa je popuščalo, toda rezultat je do odmora ostal neizpremenjen.

V drugem polčasu so gostje skoraj do celja prevladovali, Celjsani pa so igrali vedno slabše. V 10. min. je Vesnaver po naglem prodoru povisal na 2 : 0. Igra je postajala nezanimiva. Celjska ožja obramba je imela mnogo posla, ki ga je pohvalno opravila. V 32. min. je Vesnaver zopet do bil žogo ter je iz neposredne bližine zabil svoj tretji gol in postavil končni rezultat.

Sodil je g. Camernik iz Ljubljane točno in objektivno.

V predtekmi je Jugoslavija porazila Olimpa z 2 : 1 (2 : 1).

dale pobiti, kakor da bi zmagovalec padale za plen.

Ko je leta 1877. narod doživel osvobodilno, so se ženi odprla nova področja dela. Državi je bilo treba zlasti delavnih prostovoljnih sil in tu je žena prva nudila svojo roko in pobudo. Na vseh koncih in krajih so se snovale tečaji za pobijanje nepismenosti med odnami, ki so bili z orožjem v roki zamudili šolo, pa zavetišča za mladino in onemoglo. Začela se je razvijati industrija, ki je ženi odprla pot v številne nove poklice. Za zmerom pa je ostalo vzgojno delo njena prva domena. Bolgarska šola je še dandanes pretežno v njenih rokah, saj je mnogo velikih osnovnošolskih zavodov, na katerih poučuje po 15 učiteljic ob enem samem učitelju. Kljub temu pa je učiteljica in javna namestnica vobče še zmerom socialno in gospodarsko zapostavljena nasproti možu in tudi za pravico dostopa v vse šole je bilo treba še mnogo žilavoga boja. Težke preizkušnje sta bolgarski ženi prinesla balkanska in svetovna vojna, a tudi tu niso odrekle njene moči. Vsekakor predstavlja krepke argument za enakopravnost žene v družbi dejstvo, da je bilo na primer v času balkanske vojne, ko so bili vsi možje z nedoraslimi dečki vred na fronti, delano in posejano več zemlje kakor v letih miru. Tako je bolgarska žena zgovorno izpicala svojo polno človeško in državljansko vrednost. Težki so bili tudi dnevi povojne gospodarske krize za bolgarske žene, a tudi dobo politične diktature so znale izkoristiti za službo narodu in v znanje svojih pravic. Leta 1908. so si izvojevale pravico, biti voljene v učiteljske svete, pozneje so tudi omožene žene in pa žene z otroki dosegle aktivno volilno pravico. V najnovejšem času pa upajo, da jim bo priznana splošna volilna pravica.

Med živahnim pritrjevanjem avditorija je ga. Vitanova zaključila svoj govor z devizo: »Nikoli več vojne! Nikoli več nevarno rodoljubja in hrabrosti kazati na bojni poljanah, ker ju vse preveč potrebujejo pni stvarem, plodovitem delu doma. Prav zato so se tudi bolgarske učiteljice izbrale posem, to najplemenitejše orožje, da gredo od kraja do kraja, in pripravljajo lepšo bodočnost bratskih narodov.« Na koncu so poslušalke stavile predavateljici še nekaj konkretnih vprašanj, na katere je ga. Vitanova ljubeznovala daia pojasnila. Nato je podpredsednica Završanova, z izrazi iskrene zahvale zaključila sestanko.

V Čakovcu

V nedeljo se je odigrala prvenstvena tekma med CSK in Kranjem, ki se je končala z zasluženom zmago domačinov. CSK je predvedel zelo dobro in koristno igro. Posebno se je odlikoval napad, ki je skupno zabil 10 golov, od katerih pa je sodnik priznal le šest. Ostali so padli iz of side pozicij. Zelo dobra je bila tudi obramba domačega moštva, zlasti vratar.

Od kranjske enajstorice se je pričakovalo mnogo več, zlasti na tesni rezultat igre med obema moštvoma v Kranju.

Sodil je zelo dobro g. Kopic iz Maribora.

Razpis

ocenjevalne motociklistične vožnje na 108 km dolgi progi Ljubljana—Kranj—Kamnik—Kam. Bistrica—Ljubljana

2SK Hermes (moto sekcija) razpisuje ocenjevalno vožnjo na progi Ljubljana — Jercica — Škofja Loka — Kranj — Kamnik — Kamniška Bistrica ter Kamniška Bistrica — Ljubljana (okoli 108 km). Start bo v nedeljo 1. maja t. l. ob pol 10. v Ljubljani na Bleiweisovi cesti ob Narodnem domu. Vozači bodo startali posamezno vsako minuto. Prijavna številka je obenem tudi startna številka. Vožnje se lahko udeležijo vsi pri savezu verificirani vozači, zaradi česar ima ta vožnja značaj medklubске. Prijave se sprejemajo do vklj. 23. t. m. v pisarni dr. Alojzija Campe na Aleksandrovi cesti št. 4.

Prijavitelj se mora s prijavnico, ki mora biti izpolnjena v vseh podrobnostih ter mora vsak tekmovalce obenem plačati ali nakazati vpisnino Din 10.

Vožnja bo ob vsakem vremenu, samo s varjantno, da bo v slabem vremenu proga iz Kamnika krenila direktno v Ljubljano o čemer bo odločilo vodstvo dirke. Pri normalnem poteku bo prvi cilj v Bistrici, kjer bodo vsi tekmovalci stali 3 ure, ki bodo nevarno razložene. Drugi start bo po prvih startnih številkah, a se bodo vse razlike upoštevale. Zamude i. dr. se bodo prenašale od kontrole do kontrole.

Tekmovalci bodo razdeljeni v kategorije: a) solo motorje brez razlike do 250 cm. b) solo motorje brez razlike preko 250 cm in c) prikolice brez razlike. Kategorija a) in c) bosta morala držati srednjo brzino 45 km na vsaj progi razen na cesti Kamnik — Bistrica in obratno, na kateri je brzina določena na 20 km na uro. Za kategorijo b) se določijo brzine na 50 km in 20 km.

Vsak tekmovalce bo dobil pred startom listo, na kateri bodo označeni vsi kraji, ki jih bo moral obvezno prevoziti. Kot prvi bo proglašeni oni vozač vsake kategorije, ki bo imel najmanj kazenskih točk zaradi pregrede ali prekasnega prihoda. Če bo več tekmovalcev doseglo enako število, bo v vrstnem redu odločil žreb. Prosti se bodo sprejemali največ eno uro po prihodu na cilj proti plačilu takse Din 100, — ki bo zapeljal v korist klubove blaginje, če protesta ne bo ugodeno.

Darila — erotne in bronaste kolajne ter diplome — bodo prejeli najboljši štirje vozači v vsaki kategoriji; če v posamezni kategoriji ne bi bilo 6 tekmovalcev, drugo darilo ne bo oddano.

Vozači se morajo ravnati po policijskih cestnih predpisih in ne smejo ovirati letne kontrole. Ustvarjanje izven kontrolnih mest je prepovedano. V slučaju defekta mora biti vozilo vidno za letočo kontrolo.

Za vse izjemne primere veljajo pri tej vožnji določbe športnega pravilnika Saveza Motoklubov Jugoslavije ocm. FICM. Glede morebitnih dodatnih nagrad bodo podrobno stili še objavljene.

V nekaj vrstah

Ob velikem obisku gledalcev in precej lepem vremenu so bile v nedeljo tradicionalne

kolesarske dirke 2SK Hermesa

na znani podtistiški krožni progi, na kateri je startalo 30 dirkačev, in sicer 10 novincev, 14 juniorjev in 6 seniorjev. Juniorji so morali krog (8 km) prevoziti enkrat, juniorji 4 krat, seniorji pa 8-krat. Med novinci je zmagal Kogoj Franc (Edinstvo) s časom 31 minut, drugo in tretje mesto pa sta zasedla Stankar Franc (Edinstvo) in Samotorčen Mirko (Vrhnika). Med juniorji je bil zmagovalec vozač Edinstva Podmilščak Franc s časom 1:01, drugo in tretje mesto pa sta zasedla Premk Pavel (Hermes) in Stirn Tomaž (Vrhnika). V glavni skupini je zmagal član zagrebškega Gradjanskega, Gustav Prosenik s časom 2:00:05, drugo mesto je zasedel naš rojak, zlat član beogradske Fortune, Lavrih Karel s časom 2:00:31, tretji pa je bil vozač mariborskega Zelezničarja Jernej Oskar v času 2:03:31. Povprečno so vozači glavne skupine vozili s hitrostjo 32 km na uro. Po končanih dirkah je prireditelj razdelil številne nagrade, ki so jih kakor vsako leto podelile razne ljubljanske tvrdke, kolajne pa je prisrčno priredil sam.

VZROK

»Kako ima tistile gospod otroke radi Poglejte, vsakemu, ki pride k njemu, podeli fračo.«

»Nič čudnega, — ko je pa edini steklar v mestu!

Bolgarska žena v današnji družbi

Odlično uspelo predavanje gospe Vitanove iz Sofije

Ljubljana, 25. aprila

V zvezi z gostovanjem zbora bolgarskih učiteljic je ljubljanska sekcija JUU priredila v dvorani Delavske zbornice popoldne zanimivo predavanje o družabnem in kulturnem položaju bolgarske žene. Predavanje je poslušalo lepo število narodnega ženstva, zlasti učiteljice in mladine. Predavateljico go. Vitanovo iz Sofije je v toplih besedah pozdravila podpredsednica sekcije Završanova, njena zanimiva izvajanja pa je sprotila prevajala v slovensčino Pavla Hočevarjeva.

V preprostih besedah je ga. Vitanova očrtala splošni položaj, kakršnega sta ženi odkazala zgodovinski razvoj in njena tradicionalna funkcija v družbi, ki pa nikakor ne more ostati za trajno. V čisto svojevrstni luči se nam prikazujejo razmere, v katerih je od nekdanj živele in iz katerih se danes z odločno borbo prebija do svobode bolgarska žena, žena malega slovenskega naroda na Balkanu, ki je stoletja in stoletja živel pod vladavino Turkov in Grkov. Podjarmljeni narodi so zmerom v veliki meri izpostavljeni sušestvam življenja, ki ga živijo njihovi gospodarji, in tako je tudi množično, ki so ga Turki prinesli s se-

boj, v usodni meri vplivalo napoložaj bolgarske žene v narodu. Samo njena izredna žilavost in zdravje sta lahko premagala vse težke preizkušnje. Prav zato pa je v Bolgariji še danes toliko nacionalne zvestobe — Bolgarica nikdar v tujem jeziku ni pila, nikdar nikomur po tuje govorila, pa niti mislila. V neprestanih borbah proti tujemu jarmu je bil mož skoraj nepretrgoma zdoma, ona pa, ki ji je preostala skrb za imetje, je z vso ljubizno skrbela zanj in za svoje otroke. Za javno življenje se v teh časih ni udeležila, zanimati. Stoletja je živela v hiši za zaklenjenimi vrati in zamreženimi okni. Može so samo v najhujši zari prihajali domov, a ko so se vračali v gore, so zaročenke pogostokrat z njimi odhajale hajdukovat, in če so padli ženini vojvode so, če je bilo treba, tudi same jemale bojno vodstvo v roke.

Stoletja je bolgarski narod živel pod dvojnimi jarmom: politično pod turškim, kulturno pod grškim. Samo ta dva jezika sta bila priznana in pripuščena v javnem govoru, materin se je moral skrivati v domove in samostane. Zato tudi ni čuda, da so se le po samostanih ohranili dokumenti, ki nam pričajo o bolgarski zgodovini. Dobo

treh carstev ima Bolgarija do današnjih dni za sabo. Prvo je bilo ustanovljeno, ko so se Bolgari naselili v svoji domovini, a je kmalu padlo pod Gnce. Ko so se Bolgari osvobodili, so le kratko dobo uživali svobodo, a ko so se čez pol tisoletja otresli turške nadvlade, so obnovili svoje tretje, sedanje carstvo. Ko so se močje v gorah borili za svobodo, se je bolgarska žena kot redovnica po samostanih in cerkvah ukvarjala z vzgojo mladine v bolgarskem jeziku. A ko so si v prvi polovici prejšnjega stoletja le izvojevali pravico do materinsčine, je med bolgarskim narodom zavladala nepopisna radost. Ženi je pripadla nova, zavidanja vredna naloga, da raznese prosveto po vaseh. Ko so dosegle pravico do prosvete, pa so si Bolgarke nadele novo nalogo:

Jackson Gregory:

Juana Castanares

Roman

Tisti mah je stopil korak proti nji. Velike roke so se mu skrčile v pesti, tako odločno, da so členki pobledeli.

»Se nocoj se podvržete poročnemu obredu; takoj nato prinesem razne stvari, listine in drugo, kar sem pripravil. Podpisali boste, kar vam predložim. Če bi se drznili upirati —«

»Nu?« je hitro vprašala, kljubujoč njegovemu pogledu, da ne bi pokazala kolikanj se boji.

»V tem primeru bom znal ubraniti, da ne bo padre tekal okrog in pripovedoval vseh mogočih istorij. Zambo mu bo porinil nož v grlo, vi boste pa gledali! Natanko tako bo, zapomnite si, kakor da bi sami držali nož s svojimi nežnimi prsti, kajti naša prva uporna besedica bo Zambu znamenje. Naj sune. Že ob tej misli vam je slabo, kaj ne?« je zlobno vprašal. »Nu, a to še ni vse. Kakor hitro opravim z vašim padrom, pošljem po drugega. Vi boste ta čas čakali v sobici z zamreženim oknom. In Zambo bo čakal z vami kot vaš varuh in prijatelj. Dotlej, da pride duhovnik številka dve, se vam bo s poroko gotovo že bolj mudilo.«

Vsa bela je bila ustnice je imela blede. Pogled na njegov obraz in pogled na Zamba to rečejo se

pošast, jo je prepiral, da misli Blondino vsako besedico zares in da krvoločni belin samo čaka gospodarjevega znamenja.

»Ako — ako — privolim v poroko z vami —« Blondino se ji je zasmeljal v oči.

»Dobro si pogledajte mojega Zamba!« se je zahitil in z iztegnjeno roko pokazal nanj. »Kajti jaz, veste, senorita Juana Castanares — jaz sem na begu, saj sem vam že povedal. Moj Zambo, ta čista, nedolžna duša, pa ni ubežnik. Zato se boste poročili z njim in mu kot svojemu vdanemu soprogu zaupali vse, kar imate. On bo nato pravilno prodal ta posestva nekemu drugemu, ki sem ga že določil, in mu potrdil prejem kupnine, tako, da mi bodo ob svojem času na voljo. Ali zdaj razumete vse te ukane, ki sicer v ničemer ne nasprotujejo deželnim zakonom?«

Starka ga je svarljivo potegnila za rokav.

»Ššš! Nehaj se šaliti, sinko! Nekdo prihaja.«

Tedaj se podvizajmo,« je rezko odvrnil Blondino.

»Duhovnik je. Spravi deklino ta čas v zapor. Najprej moram govoriti z njim nekaj besed.«

Guero so polnezvestno odvedli k ozkim vratom in jo pahnili v temen prostor.

»Ne pozabite,« ji je šepnil Blondino. »da lahko zakričite če vas je volja! Prvi vzrok, prvi histerični napad bo Zambu znamenje — takisto, kakor da bi mu zaklicali na uho: Pojdi, moj zali Zambo, preriži padru vrat, nato mi pa pridi drugovat v mojo ječo!«

Slišala je kako so se vrata zaprla za njo in kako je razbojnik obrnil ključ v ključavnici. Nato

je planila k okencu in jela tresti debelo železno rešetko.

Zunaj je slišala spotikajoče se korake. »Pozor, padre, na cilju sva!«

Nehote je odprla ustnice in že hotela zaklicati. Z obema rokama se je zgrabila za usta in se naslonila na zid, da ne bi padla. Njen glas, čeprav proseč in zaklinjajoč, bi bil znamenje, dvojno znamenje!

V sosednjem prostoru so se začeli glasovi. Blondino je kar najljubezniveje pozdravil duhovnika. Odlomki razgovora so ji udarjali na uho. Čez nekaj časa se je padre zasmeljal Blondinovi šali; očividno je bila razbojnikova dobra volja nalezljiva. Izvolite kozarec vina? Ali morda skodelico vroče kave? Potem sta jela govoriti o namenu poznega obiska. »Hlapec, ki sedi tamle, dolgin v rdečem plašču. Skoda, da je razsvetljava tako slaba, drugače bi ga lahko videli kako se dobrodušno reži. Ta Zambo je vrl dečko. Da, da, je pa tamle, v sosednji sobi. Plašna je, veste, oče!« Spet sta se zasmeljala. Starci, ki sta se veselo zagnala svoj »Hihihi!« Pomenek je tekel dalje Blondino je obratila besedo na to in na ono. Rekel je, da se odpravlja iz dežele, pred odhodom pa hoče izročiti mladi dvojici še svatbeni dar, kakor hitro bo poroka opravljena. Potem se takoj poslovil od družice. Seveda tudi cerkve ne bo pozabil!

Nov smeh Razgovor je žuborel in žuborel.

Tedajci je začela šepet Sama ni vedela odkod

prihaja. Ničesar ni razumela. Srce ji je tako burno

razbijalo, da je komaj dihal. Glava jo je bolela. A že se je spet oglašilo:

»Guera! Guera!«

Šepet je izviral tik ob njenem ušesu, prihajal je skozi okno. Roka je zdrknila skozi mrežo in se dotaknila njenih prstov. Glas je mehko, rahlo nadaljeval:

»Poslušajte, Guera —«

Julian Hawk! Zatajila je vzrok in iztegnila obe roki proti njemu.

»Pomagajte mi! Oh, pomagajte, senor!«

»Ššš! Tiho! Oni, ki so tu zraven, naju ne smejo slišati. Če so vas čuli, recite, da ste se ustrašili — podgane! Ššš! Ne, niso naju slišali —«

»In me boste res rešili?« Obupno se je oklenila njegovih rok.

»Da. Ne vem pa še, kdaj in kako. Če bo mogoče pred poroko, vsekako pa pred vsemi njenimi posledicami. Kar koli bi se zgodilo, ne kličite me, dokler sam ne pridem! In še nekaj: vedeti moram, kje ma Blondino — ššš! Storitve, kar zahteva od vas! Jaz ostanem v bližini.«

Koraki so se približali vratom. Roke so se umaknile od okna. Vrata so se odprla. Starika je stala na pragu in ji migala z roko. Blondino je s šaljivim glasom zaklicala:

»Pridite, senorita, ki bi radi postali senora! Padre je tu, ženin pa tudi že čaka. Zambo, hitro nam še prinesi drv za ogenj! Podvizaj se, človek, saj bodo na tvojo svatbeno plemenico! Mati, privedi senorito noter, da se pokloni veččastitemu. To, padre, mala Juana Castanares —«

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanj 8 znesek 17 Din

Postrežniko

delovno, urno, sušno, za vsa gospodinska dela od pol 7 do 9 sprejemam. Plača din 400 mesečno. Grečer, Sp. Šiška, Galiska c. 15-I. 10543-1

Služkinjo

pridno in zanesljivo, ki zna tudi kuhati in pomagati tudi pri bolnikih, takoj sprejemam. Plača din 400 mesečno. Grečer, Sp. Šiška, Galiska c. 15-I. 10544-1

Službe išče

Vanka beseda 50 par davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 3 Din Najmanj 8 znesek 12 Din

Mesto gospodinje

iše postena vdova srednjih let. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Grem kamor koli«. 10533-2

Vajenci (ke)

Vajenca v trg. z mes. blagom takoj sprejemam. Stana Bergant, Dolenska c. 48. 10528-44

Boljši krojaški

salon sprejme vajenca takoj, prednost nadarjenim. Naslov v vseh posloval. Jutra. 10533-44

Učenko

pridno, posteno sprejemam takoj v trg. mes. blaga. Hrana, stanovanje in hrana. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Postenost«. 10538-44

Frizersko vajenko

sprejemam. Prednost imajo tiste, ki imajo že nekaj prakse. Ana Hauptman, Frizerka, Studenci pri Mariboru. 10539-44

Zasluznik

Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanj 8 znesek 17 Din

Za din 2.500

zsluznik mesečno 1.000 din. Dopolni »ANOS«. Maribor. Orožnava 6. Priložite znamke. 10102-3

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah. ČERNE — juvelir. Ljubljana, Wolfova ul. 10531-16

JANKO TIČEK

IN NJEGOV OČF

67

Potniki na ladji

na ladji pa niso tako spravljivi in preganjajo uboge očet, ki jo popiha na jambor. S tega vzvišene kraja odgovori zasledovalce. »Kdo more dokazati,« jim zakliče, »da je to storila moja opica! Če jo je kdo videl, naj se oglasi, pa mu povrnem škodo!«

Sobico

oddam preprosti gospodini po zmerni ceni takoj ali pozneje. Masarykova 58, pridice. 10479-23

Konfortne sobe

s souporabo kopalnice, v nov hiš v centru mesta, blizu kolodvora oddam s 1. maem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10231-23

Sostanovalca

sprejemam v lepo solončico opremljeno sobo z elektriko, 120 din mesečno. Medvedova 8-II., levo, tik goranskega kolodvora. 10529-23

Sobico

oddam preprosti gospodini po zmerni ceni takoj ali pozneje. Masarykova 58, pridice. 10479-23

Kunaver Ludvik

Cesta 29. oktobra 6. Te lefon 3733. Pooblaščen graditelj in sodni cenilci, toj za nasvete brez plačila na razpolago. 25-20

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Bančno kom. zavod

MARIBOR Aleksandrova cesta 40 Kupi takoj in plača najbolje hranilne knjižice

Seno prešano

v balah sladko in pol sladko, vagon najmanj 9000 kg za takojšnjo dobavo kupi Rudolf Dergan, Laško. 10540-33

Prodaj

Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanj 8 znesek 17 Din

Mreže

za postelje, v vseh velikostih, pri Andreju zaloge pohištva. Komenskega ul. 34 10448-6

Peki in konditorji

pozor! mlina za mletje drobtin, na roko ali pogon, že lezno rešetko (Strehel, titter), modele za valjalne (šampanjke) in različno drugo prado — Kirbiš, Celje. 10261-6

Centralna kurjava

kol. Lollar Buderus za na promet 9 in pol kvad. m ploškov, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Redka in ugodna prilika«. 10537-6

Kolesa

Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanj 8 znesek 17 Din

Kolesa

raznovrstni modeli, v velikih zbirah od 10 do 50 dalec na roko imam tudi otroška kolesa. Nova ugovina, ljubljana, Triglavska c. 36. nasproti Gospodarske zveze. 9944-11

Auto, moto

Motorno kolo Diamant 98 cm v zelo dobrem stanju zaradi odstopovanja prodam. Poizvedbe Šmartinska cesta 22. 10534-29

Chevrolet

1½ tonski, takoj zelo poceni napravljen. Vzemem tudi hranilno knjižico v račun. Oglej na dvorščici »Jugokomethe«, Ziberto-va 7. 10536-10

Kapital

Enonadstropna vila z garažo in vrtom v Ljubljani zaradi družinskih razmer poceni napravljen. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hipoteka«. 10531-16

4-sobno stanovanje

s kopalnico, oddam za maj ali avgust. Oglej od 16 do 18. Cesta v Rožno dolino 10. 10046-21

Soboda

Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanj 8 znesek 17 Din

Opremljeno sobo

s hrano in vso oskrbo oddam gospodu ali go spodnici s 1 majem. Sokolska 5, Prule. 10481-23

Konfortne sobe

s souporabo kopalnice, v nov hiš v centru mesta, blizu kolodvora oddam s 1. maem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10231-23

Sostanovalca

sprejemam v lepo solončico opremljeno sobo z elektriko, 120 din mesečno. Medvedova 8-II., levo, tik goranskega kolodvora. 10529-23

Sobico

oddam preprosti gospodini po zmerni ceni takoj ali pozneje. Masarykova 58, pridice. 10479-23

Konfortne sobe

s souporabo kopalnice, v nov hiš v centru mesta, blizu kolodvora oddam s 1. maem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10231-23

Sostanovalca

sprejemam v lepo solončico opremljeno sobo z elektriko, 120 din mesečno. Medvedova 8-II., levo, tik goranskega kolodvora. 10529-23

Sobico

oddam preprosti gospodini po zmerni ceni takoj ali pozneje. Masarykova 58, pridice. 10479-23

Konfortne sobe

s souporabo kopalnice, v nov hiš v centru mesta, blizu kolodvora oddam s 1. maem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10231-23

Sostanovalca

sprejemam v lepo solončico opremljeno sobo z elektriko, 120 din mesečno. Medvedova 8-II., levo, tik goranskega kolodvora. 10529-23

Sobico

oddam preprosti gospodini po zmerni ceni takoj ali pozneje. Masarykova 58, pridice. 10479-23

Donisi

Damo seriozno izredno inteligentno bi spoznal 34letni gospod zaradi znanja. Dopolni na ogl. odd. Jutra pod »Oddih na morje«. 10537-24

Zenitve

Zenitve in mojitve boljših družabnih krogov posreduje mo najtočnejše Dobre zveze v najboljši šib rodbinah Velika izbera odličnih partij. Informacije proti predna kazilu din 10 v znamkah — diskretno »Rezor. Zagreb, pošta 3. 10302-25

Drž. uradnica

mlada, samostojna, z doto želi resnega znanja z boljšim drž. ali privatnim uradnikom, stariim do 35 let. Slika zaželena, ki se čisto vne. Prednost železniški prometniki. Dopolni na ogl. odd. Jutra pod »Značaj«. 10541-25

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Posebne novosti,

vseh oblačil, sport, amarn, obleke, pumpartice, perilo, t. d. najceneje. PRESKER, Petra c. 14

Tisoče zahval prejema »MORANA«

Naznamjamo vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš predobri oče, so-prog, tast in stric, gospod

IVAN GERBEC

gostilničar in posestnik

Pogreb blagopokojnega se bo vršil v torek, 26. aprila 1938, ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče.

IG, 25. aprila 1938.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

Stev. 897.

RAZPIS

Občina Zabukovje, srez brežiški,

razpisuje pragmatično mesto OBČINSKEGA TAJNIKA

Solska izobrazba: 4. razredi srednje ali njej enake strokovne šole ali pregled kvalifikacije. Varščina Din 5.000,—, ki se lahko položi v gotovini ali v vrednostnih papirjih, ali pa tudi z garancijsko izjavo, ki nudi dovolj jamstva.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o občinskih uslužbenih, je vložiti v teku enega meseca po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Uprava občine Zabukovje, dne 21. aprila 1938.